

გიორგისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ქალაქ თბილისის მერიის მხარდაჭერით, ახალი წლის მოახლოებასთან დაკავშირებით, კამპანიას ნუ მოჭრი, მორთა! აგრძელებს, რაც ბუნებრივი ნადვის ხის მოჭრის პრევენციას ითვალისწინებს

გიორგისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო,
ქალაქ თბილისის მერიის მხარდაჭერით, ახალი წლის
მოახლოებასთან დაკავშირებით, კამპანიას
ნუ მოჭრი, მორთა! აგრძელებს, რაც ბუნებრივი
ნადვის ხის მოჭრის პრევენციას ითვალისწინებს

ახალი ამბავი

გვ 2-3

- საქართველოს პრემიერ-მინისტრი, მთავრობის წარმომადგენლებთან ერთად, ოფიციალური ვიზიტით, ბრიუსელში იმყოფებოდა
- მამუკა ბახტაძისა და ჟან-კლოდ იენკერის ხელმძღვანელობით, ბრიუსელში საქართველო-ევროკავშირის

- თანამშრომლობის ახალი, უმაღლესი დონის ფორმატის პირველი შეხვედრა გაიმართა
- მთის განვითარების ეროვნული საბჭოს სხდომა
- საჯარო სამსახურების დაძმობილების პროექტის „ტყის მდგრადი მართვის

- გაძლიერება საქართველოში“ - დასკვნითი კონფერენცია
- გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრი ლევან დავითაშვილი ამერიკის შეერთებული შტატების საგანგებო და სრულუფლებიან ელჩს საქართველოში როს ვილსონს, ორგანიზაციის „Land O'Lakes International Development“ (Land O'Lakes) და აშშ-ის სოფლის მეურნეობის დეპარტამენტის (USDA) წარმომადგენლებს შეხვდა
- გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრი ევროპის მერძევეთა ასოციაციის (EDA) წარმომადგენლებს შეხვდა
- წარდგენა - გარემოს ეროვნულ სააგენტოს ანდრო ასლანიშვილი, ხოლო სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვის სააგენტოს, პაატა შეყელაძე უხელმძღვანელებს.

ახალი ამბავი

გვ 4

- გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრმა, ლევან დავითაშვილმა გარემოს ეროვნული სააგენტოს ატმოსფერული ჰაერის, წყლისა და ნიადაგის ანალიზის ლაბორატორიის ახალი შენობა გახსნა.

ქართული ღვინო

გვ 5

- ვაშინგტონში ქართული მეღვინეობის შესახებ კონფერენცია გაიმართა
- ქვევრის ღვინო აშშ-ში
- ქართული ღვინის წარდგენა პოლონეთის ქალაქებში
- ქართული ღვინის კომპანიები შანხაიში

საშირო ინფორმაცია

გვ 6-7

წარმომადგენლის ინსურენცია

გვ 8-10

- ექსპერიმენტული ღვინის მარანი სოფელ ახაშენში
- დევენილების დასახლებაში აშენებული ხილის გადამამუშავებელი საწარმო ფუნქციონირებს
- დედოფლისწყაროს რაიონში ქართული მზა სადილების მწარმოებელი კომპანია მოქმედებს
- შიდა ქართლში ხილის გადამამუშავებელი ახალი საწარმო ამოქმედდა
- სამეგრელოში თხილის გადამამუშავებელი ახალი საწარმო ამოქმედდა
- ფოთში სარეგულაციო ჰიდროკვანძის რეაბილიტირებული ნაგებობა გაიხსნა
- იმერეთის რეგიონში ახალი სასათბურე მეურნეობა ამოქმედდა
- ზემო სამგორის სარწყავი სისტემის რეაბილიტაცია დასრულდა
- მიმდინარეობს იმირასანის, სალთვისის, ლამი-მისაქციელის სარწყავი სისტემების რეაბილიტაცია

დაიხვავი განაშენი

გვ 11-13

თერჯოლაში ნავთნახევრის მღვიმე გაიხსნა

საშირო ინფორმაცია

გვ 14-15

ციტრუსის სარეველები

ჩუჩხის შინაპროდუქტების

გვ 16

საქართველოს პრემიერ-მინისტრი, მთავრობის წარმომადგენლებთან ერთად, ოფიციალური ვიზიტით, ბრიუსელში იმყოფებოდა

საქართველოს პრემიერ-მინისტრი მამუკა ბახტაძე, სამთავრობო დელეგაციის წევრებთან ერთად, ბრიუსელში ქართული დიასპორას შეხვდა. მთავრობის მეთაური ქართული დიასპორის წარმომადგენლებს საქართველოს მთავრობის მიერ განხორციელებულ და დაგეგმილ რეფორმებზე ესაუბრა.

პრემიერმა ხაზი გაუსვა განათლების სექტორში ძირეულ ცვლილებებს და აღნიშნა, რომ მთავრობისთვის უმნიშვნელოვანესი პრიორიტეტია ისეთი გარემოს შექმნა, რომელიც საზღვარგარეთ მცხოვრებ საქართველოს მოქალაქეებს საკუთარი პოტენციალის სამშობლოში რეალიზების შესაძლებლობას მისცემს.

შეხვედრისას ასევე აღინიშნა, რომ საქართველოს მთავრობის ინიციატივით, საზღვარგარეთ მოქმედი ქართული საკვირაო სკოლებისთვის სპეციალური სამსაფეხურიანი სახელმძღვანელო პირველად შეიქმნა. სახელმძღვანელო მშობლიური ენის სწავლებასთან ერთად, საქართველოს

ისტორიის, გეოგრაფიისა და კულტურის საკითხებს მოიცავს. სახელმძღვანელოები ბელგიაში მოქმედი საკვირაო სკოლების დამფუძნებლებს საგარეო საქმეთა მინისტრმა დავით ბაღვალიანმა გადასცა.

გარდა ამისა, დიასპორის წარმომადგენლებმა მიიღეს ინფორმაცია საქართველოს მთავრობის კიდევ ერთი ინიციატივის შესახებ, რომელიც საზღვარგარეთ მცხოვრები თანამემამულეებისთვის სპეციალური ვებპორტალის შექმნას გულისხმობს. ვებპორტალი, რომლის კონცეფცია უკვე მომზადებულია, სახელმწიფოს, კერძო სექტორსა და დიასპორას შორის ეფექტიანი საკომუნიკაციო პლატფორმა იქნება და ამავე დროს, საზღვარგარეთ მცხოვრებ თანამემამულეებს მისცემს საშუალებას, ერთი ფანჯრის პრინციპით მიიღონ სახელმწიფო სერვისები, ასევე ჰქონდეთ წვდომა სხვადასხვა სამთავრობო პროგრამაზე.

შეხვედრაზე, რომელიც ბრიუსელში, საქართველოს საელჩოში გაიმართა, ქართული დიასპორის წარმომადგენლებს საშუალება ჰქონდათ, მათთვის საინტერესო საკითხებზე ინფორმაცია მიეღოთ ვიცე-

პრემიერისგან, რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის მინისტრ მაია ცქიტიშვილისგან, განათლების, კულტურისა და სპორტის მინისტრ მიხეილ ბატიაშვილის, ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების მინისტრი გიორგი ქობულაძისა და გარემოს დაცვისა

და სოფლის მეურნეობის მინისტრ ლევან დავითაშვილისგან.

მამუკა ბახტაძისა და ჟან-კლოდ იუნკერის ხელმძღვანელობით, ბრიუსელში საქართველო-ევროკავშირის თანამშრომლობის ახალი, უმაღლესი დონის ფორმატის პირველი შეხვედრა გაიმართა, რომელშიც საქართველოს მთავრობის წევრები და ევროკომისრები მონაწილეობდნენ.

ევროკომისია და საქართველოს მთავრობა კონკრეტული ნაბიჯების მეშვეობით თანამშრომლობის შემდგომ განმტკიცებასა და გაღრმავებაზე შეთანხმდნენ. აღინიშნა, რომ ახალი ფორმატი საქართველოსა და ევროკავშირს კიდევ უფრო აახლოებს.

შარებმა იმსჯელეს ევროკომისიასთან ახალი ფორმატის ფარგლებში განსახილველ თემებიკავზე, რომელიც ეკონომიკის, ვაჭრობის, კომუნიკაციების; განათლება-მეცნიერების, ინოვაციებისა და კულტურის სფეროებთან ერთად, მოიცავს მართლმსაჯულებასა და შიდა უსაფრთხოებას, სამოქალაქო დაცვის ჩათვლით.

უმაღლესი დონის პირველი შეხვედრის ფარგლებში, ევროპულ მხარესთან რამდენიმე შეთანხმება გაფორმდა, რომლებიც საქართველოსთვის, ჯამში 231, მილიონ ევრომდე დახმარების გამოყოფას ითვალისწინებს.

ევროკავშირის უმაღლესმა წარმომადგენელმა საგარეო და უსაფრთხოების პოლიტიკის საკითხებში ფედერიკა მოგერინი ხაზი გაუსვა ასოცირების შეთანხმების მიერ ორივე მხარისთვის მოტანილ ხელშეწყობებს შედეგებს და აღნიშნა, რომ ევროკავშირის, პარტნიორებს შორის, ერთ-ერთი ყველაზე მტკიცე და ამომწურავი ურთიერთობა საქართველოსთან აკავშირებს.

„ასოცირების ხელშეწყობას მოაქვს ხელშეწყობები შედეგები როგორც საქართველოს, ისე ევროკავშირის მოქალაქეებისთვის და იძლევა უფრო მჭიდრო თანამშრომლობის შესაძლებლობას. ჩვენი მტკიცე გადაწყვეტილებაა კონკრეტული პოზიტიური შედეგების უზრუნველყოფა ყველა მიმართულებით - იქნება ეს ჰიბრიდულ საფრთხეებთან ბრძოლის უნარების განმტკიცება საქართველოში, მცირე და საშუალო ბიზნესებისთვის დაფინანსებისა და მასზე წვდომის უზრუნველყოფა, ინვესტიციები სატრანსპორტო ინფრასტრუქტურაში, თუ ახალგაზრდა ქართველებისთვის განათლების მისაღებად თუ ტურიზმისთვის ევროპაში ჩამოსვლის მეტი შესაძლებლობის შეთავაზება“, - განაცხადა ფედერიკა მოგერინი.

ევროკავშირი და საქართველო შეთანხმდნენ 25-ზე მეტ კონკრეტულ ნაბიჯზე სამ სამიზნე სფეროში:

- ეკონომიკის ვაჭრობის, კომუნიკაციების
- განათლება-მეცნიერების, ინოვაციებისა და კულტურის
- მართლმსაჯულებისა და შიდა უსაფრთხოების რომელთა მეშვეობით ასოცირების ხელშეწყობის ფარგლებში თანამშრომლობა გაფართოვდება.

მთის განვითარების ეროვნული საბჭოს სხდომა

საქართველოს მაღალმთიანი დასახლებების წუსხა და მთის კანონით დანესებული შეღავათებით მოსარგებლეთა რიცხვი შესაძლოა გაიზარდოს, - ამის შესახებ მთის განვითარების ეროვნული საბჭოს სხდომაზე იმსჯელეს, რომელიც პრემიერ-მინისტრ მამუკა ბახტაძის ხელმძღვანელობით მთავრობის ადმინისტრაციაში გაიმართა.

მთავრობის მეთაურის დავალებით, შეიქმნება სამუშაო ჯგუფი, რომელიც მაღალმთიანი დასახლების სტატუსის მინიჭების კრიტერიუმებს გადახედავს. შეფასდება კანონის მიერ მოტანილი სარგებელი და შემუშავდება შემდგომი სამოქმედო გეგმა, მათ შორის კანონის მოქმედების არეალის გაფართოების კუთხით. პრემიერ-მინისტრის განცხადებით, მთავრობისთვის პრიორიტეტია მთაში მცხოვრებთა მაქსიმალური ხელშეწყობა და მოსახლეობის დაბრუნება, რაც კანონის მთავარ მიზანს წარმოადგენს.

მამუკა ბახტაძემ ასევე ხაზი გაუსვა მთის პრობლემატიკისთვის კიდევ უფრო მეტი ყურადღების დათმობის აუცილებლობას და მთაში მცხოვრები მოსახლეობის საჭიროებების დროულად და ეფექტიანად მოგვარების აუცილებლობას.

საბჭოს სხდომაზე ასევე ცნობილი გახდა, რომ საქართველოს ტექნიკურ უნივერსიტეტში მთის მდგრადი განვითარების ფაკულტეტი შეიქმნება. ფაკულტეტის სასწავლო პროგრამების შემუშავება და მომდევნო სასწავლო წლისთვის მომზადება მთის ფონდიდან დაფინანსდება.

გარდა ამისა, საქართველოში დანესდება მთის კვირეული, რომელიც ხელს შეუწყობს მთისა და მთის კურორტების განვითარებას და იქ მცხოვრები მოსახლეობის საჭიროებებზე ეფექტიან რეაგირებას.

მაღალმთიანი დასახლებების შესახებ კანონის ამოქმედებიდან დღემდე 1730 დასახლებას მინიჭებული აქვს მაღალმთიანი დასახლების სტატუსი, სადაც მცხოვრები 243 000 მოქალაქე კანონით გათვალისწინებული ყველა შეღავათით სარგებლობს.

2017 წლის განმავლობაში, მთაში მცხოვრები მოსახლეობისთვის გაცემულია 66 მილიონი ლარის ოდენობის ფინანსური დახმარება და დანამატები, რათა მთის მცხოვრებლებს პირობები შეუმსუბუქდეთ და მთაში შენარჩუნდეს მოსახლეობა.

საჯარო სამსახურების დაძმობილების პროექტის „ტყის მდგრადი მართვის გაძლიერება საქართველოში“ დასკვნითი კონფერენცია მისასალმებელი სიტყვით გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრმა, ლევან დავითაშვილმა და ლიეტუვას რესპუბლიკის გარემოს დაცვის მინისტრმა, კესტუტის ნავიცკასმა გახსნეს.

ლევან დავითაშვილმა საქართველოს სატყეო სექტორის ევროკავშირის რეგულაციებთან დაახლოებასა და ევროპული სტანდარტების დანერგვის მნიშვნელობაზე ისაუბრა.

კონფერენციის მონაწილეებმა ლიეტუვას, უნგრეთისა და სლოვაკეთის გარემოს დაცვის სამინისტროს წარმომადგენლების მიერ 18 თვის განმავლობაში მომზადებული რეკომენდაციები და განხორციელებული აქტივობები შეაჯამეს.

საქართველო-ევროკავშირის ასოცირების ხელ-

შეკრულების გარემოსდაცვითი ნაწილი ითვალისწინებს ეროვნული სატყეო კანონმდებლობის ევროკავშირის შესაბამის კანონმდებლობასთან პარმონიზაციას და სატყეო სექტორში მდგრადი მართვის პრინციპების დანერგვას; აგრეთვე, მერქნული რესურსებით უკანონო სარგებლობისა და ვაჭრობის აღმოფხვრას. ჩამოთვლილი ვალდებულებების უკეთ შესასრულებლად, 18 თვის განმავლობაში, მიმდინარეობდა ევროკავშირის მიერ დაფინანსებული საჯარო სამსახურების დაძმობილების პროექტი „ტყის მდგრადი მართვის გაძლიერება საქართველოში“.

ლონისძიების ფარგლებში, სოფელ ფრეხეთში „მზის პანელების“ პრევენცია გაიმართა, რომელსაც გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილე იური ნოზაძე და ნინო თანდილაშვილი, ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების მინისტრის მოადგილე ნათია თურნავა და ლიეტუვას რესპუბლიკის დელეგაციის წევრები დაესწრნენ.

გარემოსა დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრი ლევან დავითაშვილი ამერიკის შეერთებული შტატების საგანგებო და სრულუფლებიან ელჩს საქართველოში, როს ვილსონს, ორგანიზაციის „Land O'Lakes International Development“ (Land O'Lakes) და აშშ-ის სოფლის მეურნეობის დეპარტამენტის (USDA) წარმომადგენლებს შეხვდა.

შეხვედრაზე მხარეებმა საქართველოში მესაქონლეობის განვითარების ხელშეწყობის ახალი პროექტის „Food for Progress“ დაწყების საკითხებზე იმსჯელეს და პროექტის მნიშვნელობა შეაფასეს.

აშშ-ის სოფლის მეურნეობის დეპარტამენტი (USDA) ახალ პროექტს საქართველოში ორგანიზაციის „Land O'Lakes International Development“ (Land O'Lakes) დახმარებით განხორციელებს. პროექტის ხანგრძლივობა 5 წელია და ბიუჯეტი 17 მლნ აშშ დოლარს შეადგენს.

შეხვედრაზე მინისტრმა აგრარულ დარგში მიღწეული წარმატებებისა და სამომავლო გეგმების შესახებ ისაუბრა. ყურადღება მესაქონლეობის სექტორის განვითარების მნიშვნელობაზე გაამახვილა და ელჩს მადლობა გადაუხადა აშშ-ის მხრიდან, წლების განმავლობაში, განული მხარდაჭერისა და დახმარებისთვის.

„ახალი პროექტი „Food for Progress“ გულისხმობს საქართველოში სოფლის მეურნეობის სექტორის განვითარების ხელშეწყობას. აღნიშნული პროექტის განხორციელებაში

ჩართული იქნებიან ორგანიზაცია „Land O'Lakes International Development“ (Land O'Lakes), რომელიც ამერიკის შეერთებულ შტატებში მესაქონლეობის და მერძევეობის სექტორში წამყვან ორგანიზაციას წარმოადგენს, ასევე მიჩიგანის სახელმწიფო უნივერსიტეტი. ჩვენ მხარს ვუჭერთ საქართველოს განვითარებას“, - განაცხადა როს ვილსონმა.

ახალი პროექტი ითვალისწინებს მესაქონლეობისა და მერძევეობის დარგის განვითარების მხარდაჭერას პროდუქტიულობის გაზრდის, ხარისხის გაუმჯობესებისა და ფერმის მართვის საუკეთესო პრაქტიკის დანერგვის, ასევე, სასოფლო-სამეურნეო ექსტენციის მოდელის შემუშავების ხელშეწყობის გზით. მესაქონლეობის დარგში კონკურენტული

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრი ლევან დავითაშვილი ევროპის მერძევეთა ასოციაციის (EDA) წარმომადგენლებს შეხვდა.

მინისტრმა ვრცლად ისაუბრა საქართველოში მერძევეობის მიმართულების განვითარების მნიშვნელობასა და პოტენციალზე.

„სოფლის მეურნეობის პოლიტიკა ფერმერული მეურნეობების განვითარებასა და ნახალისებას გულისხმობს. გამოწვევების მიუხედავად, სექტორის განვითარება შთამბეჭდავია. დარგის პრიორიტეტულობიდან გამომდინარე, შევიშუშავთ კანონი სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების შესახებ, რადგან ვთვლით, რომ საქართველოში აგრარული დარგის განვითარებისთვის ძაღების გაერთიანება უმნიშვნელოვანესი ფაქტორია. მნიშვნელოვანია ფერმერული მეურნეობების გაძლიერება და კონკურენტუნარიანობის ამაღლება, რაც სამინისტროს მუშაობის დღის წესრიგს წარმოადგენს. მერძევეობის სექტორის განვითარების კუთხით, სახელმწიფო აქტიურად მუშაობს რიგი პროექტების შემუშავებაზე“, - განაცხადა ლევან დავითაშვილმა.

მინისტრმა მადლობა გადაუხადა დონორი ორგანიზაციების წარმომადგენლებს დარგის განვითარებაში შეტანილი წვლილისთვის და განსაკუთრებული ყურადღება შევიცარიის

განვითარებისა და თანამშრომლობის სააგენტოს (SDC) მხარდაჭერის მნიშვნელობაზე გაამახვილა.

„საქართველოში მერძევეობის სექტორის განვითარება თვალისაყვამია, რაც მნიშვნელოვანია ქვეყნის ეკონომიკური განვითარებისთვის. ჩვენ მხარს ვუჭერთ ქვეყანაში სექტორის განვითარებას და მზად ვარ თანამშრომლობისთვის“, - განაცხადა ევროპის მერძევეთა ასოციაციის (EDA) გენერალურმა მდივანმა ალექსანდერ ანტონმა.

ღონისძიება რძის პროდუქტების მწარმოებელთა ასოციაციის „საქრძე“ ორგანიზებით გაიმართა. ღონისძიების ფარგლებში, ასოციაციამ „საქრძე“ და EDA-მ ხელი მოაწერეს დოკუმენტს, რომლის საფუძველზეც „საქრძე“ ევროკავშირის მერძევეთა ასოციაციის წევრი გახდა.

წარდგენა

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრმა, ლევან დავითაშვილმა გარემოს ეროვნული სააგენტოს თანამშრომლებს ახალი ხელმძღვანელი, ანდრო ასლანიშვილი წარუდგინა.

პროფესიით იურისტს, ანდრო ასლანიშვილს ხელმძღვანელ პოზიციაზე მუშაობის მრავალწლიანი გამოცდილება აქვს. 2013-2015 წლებში ღვინის ეროვნულ სააგენტოში ადმინისტრაციული დეპარტამენტის უფროსის, ხოლო 2015 წლიდან ამავე სააგენტოს თავმჯდომარის მოადგილის პოსტს იკავებდა. აღნიშნულ პერიოდში კოორდინაციას უწევდა

ქართული ღვინის მარკეტინგული სტრატეგიის შემუშავებასა და განხორციელებას.

2018 წლის აპრილიდან აგვისტომდე ანდრო ასლანიშვილი ღვინის ეროვნული სააგენტოს თავმჯდომარის მოვალეობას ასრულებდა და რთვლის საკოორდინაციო შტაბს ხელმძღვანელობდა. მნიშვნელოვანია აღინიშნოს, რომ სწორედ 2018 წელს ჩატარდა თითქმის ბოლო 30 წლის მანძილზე ყველაზე წარმატებული და ორგანიზებული რთველი.

გარემოს ეროვნულ სააგენტოში ახალი ხელმძღვანელის წარდგენასთან დაკავშირებული შეხვედრის ფარგლებში სააგენტოს დარგობრივი მიმართულებების ხელმძღვანელებმა მინისტრს ბოლო წლების განმავლობაში განხორციელებული მნიშვნელოვანი პროექტები, სამომავლო გეგმები და არსებული პრობლემები გააცნეს.

ინსტიტუციური გაძლიერება და ახალი ტექნოლოგიების დანერგვა - ეს ის მნიშვნელოვანი პრიორიტეტებია, რომლის განხორციელებასაც გარემოს ეროვნული სააგენტოს ახალი ხელმძღვანელი გეგმავს.

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ა(ა)იპ სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვის სააგენტოს პაატა შეყელაძე ხელმძღვანელებს.

ახალი დირექტორი სააგენტოს თანამშრომლებს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრმა, ლევან დავითაშვილმა წარუდგინა. პაატა შეყელაძე დღემდე გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს შპს „მეჩანიზატორის“ გენერალური დირექტორის თანამდებობას იკავებდა. პროფესიით იურისტი წლების განმავლობაში სხვადასხვა საჯარო და კერძო სექტორში საქმიანობდა.

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრმა, ლევან დავითაშვილმა გარემოს ეროვნული სააგენტოს ატმოსფერული ჰაერის, წყლისა და ნიადაგის ანალიზის ლაბორატორიის ახალი შენობა გახსნა.

აღნიშნული ლაბორატორია ერთადერთია საქართველოში, რომელიც გასული საუკუნის 60-იანი წლებიდან გარემოს ხარისხობრივი მდგომარეობის მონიტორინგს ახორციელებს და რომელსაც უნიკალური მონაცემთა ბაზები გააჩნია.

ლაბორატორიის ახალი შენობა სრულად აკმაყოფილებს საერთაშორისო სტანდარტებს და თანამედროვე დანადგარებით არის აღჭურვილი.

ლაბორატორია აკრედიტებულია საერთაშორისო სტანდარტის „ISO/IEC 17025“ შესაბამისად.

გახსნის ღონისძიებას საერთაშორისო დიპლომატიური კორპუსის, სამთავრობო და არასამთავრობო სექტორის წარმომადგენლები ესწრებოდნენ.

გარემოს დაბინძურების მონიტორინგის სფეროს გაფართოების მიზნით, ლაბორატორიაში უახლესი მეთოდოლოგიების დანერგვა იგეგმება,

რაც გულისხმობს ევროკავშირის შესაბამისი ჩარჩო დირექტივებით გათვალისწინებული ახალი პარამეტრების განსაზღვრას. დაინერგება შესაფუთი მასალის ანალიზი, ნავთობისა და ნავთობპროდუქტების შემადგენლობის ფიზიკურ-ქიმიური თვისებების განსაზღვრა. ასევე, ტყვიისა და გოგირდის შემცველობების, ამბესტის ბოჭკოების იდენტიფიცირების მიზნით მთელი რიგი კვლევები განხორციელდება.

ლაბორატორიული კვლევების საფუძველზე შესაძლებელი იქნება მყარი და თხევადი ნარჩენების სახიფათოობის დადგენა, შესაფუთი მასალის ხარისხის კვლევები. შეიქმნება, ასევე, მონაცემთა ბაზა ამბესტშემცველი მასალის შესახებ, ჩატარდება წყლის, ატმოსფერული ჰაერისა და ნიადაგის ხარისხის სრულფასოვანი კვლევები.

ახალი ინფრასტრუქტურის პირობებში, ლაბორატორიაში იგეგმება უახლესი მეთოდოლოგიების დანერგვა სხვადასხვა მიმართულებით: ატმოსფერულ ჰაერში ევროკავშირის დირექტივით დადგენილი მოთხოვნების სრულად განხორციელება, რაც მნიშვნელოვანი წინგადადგმული ნაბიჯი იქნება ევროკავშირთან ასოცირების ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულებების შესრულების მიმართულებით; შესაფუთი მასალის მიმართ ნაყენებული მოთხოვნების განხორციელება; ნავთობსა და ნავთობპროდუქტებში ძირითადი ფიზიკურ-ქიმიური მაჩვენებლების განსაზღვრა, მათ შორის ტყვიისა და გოგირდის შემცველობების დადგენის მიზნით; ამბესტის ბოჭკოების იდენტიფიცირება და რაოდენობრივი ანალიზები არამხოლოდ ატმოსფერულ ჰაერში, წყლისა და ნიადაგის მატრიცებში არამედ სხვადასხვა მასალაში

და აღნიშნული მიმართულებით, უახლოეს მომავალში, ლაბორატორიის დაგეგმილი აქვს აკრედიტაციის სფეროს გაფართოება.

უახლოეს მომავალში, ლაბორატორიის „ევროკავშირის პროექტის წყლის ინიციატივა პლიუსი აღმოსავლეთ პარტნიორობის ქვეყნებისთვის“ ფარგლებში, ულტრათანამედროვე ტიპის მონაცემთა ბაზები გადმოეცემა, რომლის საშუალებითაც ლაბორატორიის შესაძლებლობა ექნება განსაზღვროს წყლის ჩარჩო დირექტივით დადგენილი პრიორიტეტული დამაბინძურებლების კონცენტრაციები, რაც ევროკავშირთან ასოცირების ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულებების შესრულების მიმართულებით უმნიშვნელოვანესია.

ლაბორატორიაში ჩატარებული ატმოსფერული ჰაერის, ნიადაგის და წყლის ანალიზების კვლევების შედეგების გაცნობა ნებისმიერი დაინტერესებული პირისთვის იქნება შესაძლებელი სრულიად უფასოდ.

ლაბორატორიის მიერ მიღებული შედეგების საფუძველზე ყოველთვიურად და ყოველწლიურად ქვეყნდება ანგარიშები ე.წ. ბიულეტენები და წლიური ანგარიშები გარემოს დაბინძურების მდგომარეობის შესახებ და ხელმისაწვდომია ყველა დაინტერესებული პირისთვის, ასევე ლაბორატორიის შედეგებზე დაყრდნობით, ქვეყნდება სამეცნიერო პუბლიკაციები.

ლაბორატორიაში შესაძლებელია სტუდენტების კვალიფიკაციის ამაღლება, რაც ხელს შეუწყობს ახალგაზრდა სპეციალისტებისთვის პროფესიული უნარ-ჩვევების ჩამოყალიბებას და საბუნებისმეტყველო დარგების პოპულარიზაციას.

გარემოსდაცვითი მმართველი

მსოფლიოში მოსახლეობის ზრდის პარალელურად, მკვეთრად იზრდება პროდუქციის წარმოება, მოხმარება და ნარჩენების რაოდენობა.

ნარჩენების სწორი მართვა საკმაოდ რთული პროცესია, რომელიც მაქსიმალურ ჩართულობას მოითხოვს როგორც სახელმწიფოს, ასევე

საზოგადოების მხრიდან, რათა თავიდან ავიცილოთ გარემოს დაბინძურება და ადამიანის ჯანმრთელობაზე მავნე ზემოქმედება.

ნარჩენების მართვის თანამედროვე ევროპული მოდელი 5 ძირითადი კომპონენტისგან შედგება:

- შემცირება (პრევენცია)

- ხელახალი გამოყენება
- გადამუშავება
- ნარჩენების გარდაქმნა ენერჯიად
- ნარჩენების განთავსება.

საქართველოს კანონი „ნარჩენების მართვის კოდექსი“ ძალაში 2015 წლის იანვრიდან შევიდა. კოდექსი ნარჩენების მართვის სფეროში სამართლებრივი საფუძვლების შექმნას ითვალისწინებს, რომელიც სწორედ ნარჩენების პრევენციის, მათი ხელახალი გამოყენებისა და გარემოსთვის უსაფრთხო გზით დამუშავების საკითხებს დაარეგულირებს.

კომპანიებს, რომლებიც წლის განმავლობაში 200 ტონაზე მეტ არასახიფათო, 1000 ტონაზე მეტ ინერტულ ან ნებისმიერი რაოდენობის სახიფათო ნარჩენს წარმოქმნიან, ეკისრებათ ვალდებულება, ჰყავდეთ ნარჩენების მართვაზე პასუხისმგებელი პირი - „გარემოსდაცვითი მმართველი“.

სსიპ გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრის ინიციატივით, გარემოსდაცვითი მმართველისთვის შემუშავდა შესაბამისი მოდული, რომელიც ნარჩენების მართვის სფეროში არსებულ ყველა

მოთხოვნას ითვალისწინებს. სასწავლო კურსში მონაწილეობის მიღება შეუძლიათ როგორც კომპანიების მიერ წარმოდგენილ კანდიდატებს, ისე ნებისმიერ დაინტერესებულ პირს.

სასწავლო კურსი კომპანიებს საშუალებას აძლევს, ჰყავდეთ კანონით დაკისრებული მოთხოვნებისა და თანამედროვე სტანდარტების გათვალისწინებით გადამზადებული კადრი.

კურსის დასრულების შემდეგ, მონაწილეები შეძლებენ:

1. ნარჩენების მართვის გეგმის მომზადებას, განახლებასა და განხორციელებას
2. ნარჩენების მართვის სფეროში საქართველოს კანონმდებლობის მოთხოვნების შესრულებაზე შიდა კონტროლის განხორციელებას.

სასწავლო კურსი 5 დღეს გრძელდება და, ტესტირების წარმატებით გავლის შემდეგ, მონაწილეებს სერტიფიკატები გადაეცემათ.

დღეის მონაცემებით, გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრმა 328 პირი გადაამზადა, რომელთა უმრავლესობა (80%) დასაქმებულია გარემოსდაცვითი მმართველის პოზიციებზე.

ვაშინგტონში ქართული მეღვინეობის შესახებ კონფერენცია გაიმართა

აშშ-ის დედაქალაქ ვაშინგტონში „ქართული ღვინის პირველი ფორუმი“ ქართული ღვინის კულტურისა და თანამედროვეობისადმი მიძღვნილი კონფერენციით დასრულდა.

კონფერენცია აშშ-ის სტრატეგიისა და საერთაშორისო სწავლების ცენტრში (CSIS) გაიმართა იმ მეცნიერების მონაწილეობით, რომლებიც უშუალოდ იყვნენ ჩართული ღვინის ეროვნული სააგენტოს პროექტში „ქართული ვაზისა და ღვინის კულტურის კვლევა“. აღნიშნული პროექტის კვლევების საფუძველზე, 2017 წლის 13 ნოემბერს, აშშ-ის მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის სამეცნიერო ჟურნალში (PNAS) გამოქვეყნდა სამეცნიერო სტატია „საქართველოს ადრეული ნეოლითური ღვინო სამხრეთ კავკასიიდან“, რომლითაც დასტურდება, რომ მეღვინეობის უძველესი კვალი სწორედ საქართველოს ტერიტორიაზე აღმოჩენილი.

ვაშინგტონში გამართულ კონფერენციაზე ქართული ღვინის 8-ათასწლიან ისტორიასთან ერთად, განხილული იყო თანამედროვე ღვინის ინდუსტრიის პოლიტიკურ-ეკონომიკური ასპექტები, უცხოური ინვესტიციების, ადგილობრივი ეკონომიკისა და აშშ-ის ბაზარზე ქართული ღვინის პოტენციალის საკითხები.

„ქართული ღვინის ფორუმი“ ორგანიზებული იყო ამერიკა-საქართველოს ბიზნეს საბჭოს მიერ. ფორუმის მხარდამჭერები იყვნენ ღვინის ეროვნული სააგენტო და აშშ-ში საქართველოს საელჩო. სამდღიანი ფორუმის ფარგლებში ასევე ჩატარდა „საფერავის ფესტივალი“ და ქართული ღვინის დეგუსტაცია ვაჭრობის

სფეროს წარმომადგენლებისა და მედიისთვის. ვაშინგტონში „ქართული ღვინის ფორუმს“ საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის პირველი მოადგილე ნოდარ კერესელიძე, საქართველოს პრემიერ-მინისტრის მრჩეველი სოფლისა და სოფლის განვითარების საკითხებში დავით კირვალიძე და ღვინის ეროვნული სააგენტოს თავმჯდომარე ლევან მეხუბლა დაესწრნენ.

ნოდარ კერესელიძის განცხადებით, ამერიკის შეერთებული შტატების ბაზარი ძალიან მნიშვნელოვანია ქართული ღვინისთვის.

„ამ სამი დღის განმავლობაში, ჩვენ შესაძლებლობა გვქონდა ქართული ღვინო და ღვინის კულტურა წარგვედგინა ღვინის პროფესიონალებისა და ასევე ფართო საზოგადოებისთვის. ეს იყო ძალიან მნიშვნელოვანი ფორუმი ქართული ღვინის პოპულარიზაციის კუთხით. საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო და ღვინის ეროვნული სააგენტო მომავალშიც გააგრძელებს მსგავსი ღონისძიებების მხარდაჭერას ამერიკის შეერთებულ შტატებში. ჩვენთვის ძალიან მნიშვნელოვანია ღვინის საექსპორტო ბაზრების დივერსიფიკაცია და ამ თვალსაზრისით აშშ არის ძალიან მიზნობრივი და საინტერესო ბაზარი“, - აღნიშნა მინისტრის პირველმა მოადგილემ.

ქვეყნის ღვინო აშშ-ში

ქვეყნის ღვინის მწარმოებელი ქართული კომპანიები აშშ-ში, ქალაქ ნიუ-იორკსა (4-5 ნოემბერი) და ლოს-ანჯელესში (11-12 ნოემბერი) გამართულ ბუნებრივი ღვინოების საერთაშორისო გამოფენებში „RAW Wine“ (The Artisan Wine Fair) მონაწილეობდნენ. გამოფენებს სხვადასხვა ქვეყნიდან ასზე მეტი ღვინის მწარმოებელი და რამდენიმე ათასი სტუმარი დაესწრო. აღნიშნული გამოფენა ითვლება ერთ-ერთ საუკეთესოდ, სადაც მაღალი ხარისხის ბუნებრივი და ბიოდინამიური ღვინის მწარმოებლები იკრიბებიან. გამოფენაზე მოსულ სტუმრებს საშუალება მიეცათ დაეგემოვნებინათ ქართული ქვეყნის ღვინო, გაცნობოდნენ მისი დამზადების უძველეს ტრადიციებს, ქვეყნის კულტურას და ისტორიას. გამოფენის ორგანიზატორია ცნობილი ღვინის ექსპერტი იზაბელ ლეჟერონი (საფრანგეთი).

იაპონელი სომელიეები და ჟურნალისტები საქართველოში

საქართველოს იაპონელი ღვინის მაგისტრი, კენიჩი ოჰაში სტუმრობდა, რომელსაც თან იმპორტიორების, სომელიეებისა და ჟურნალისტების ჯგუფი ახლდა. სტუმრებს შორის იყო იაპონიის სომელიეთა ასოციაციის ვიცე-პრეზიდენტი ჰიროში იშიდა. ღვინის ეროვნული სააგენტოს მიერ ორგანიზებული ტურის ფარგლებში, სტუმრები 20-ზე მეტ ღვინის საწარმოს და საოჯახო მარანს იმერეთში, ქართლსა და კახეთში ეწვივნენ. პროგრამა ასევე მოიცავდა დეგუსტაციას, ე.წ. Speed Tasting-ს, რომელიც თბილისში გაიმართა და რომლის ფარგლებშიც ქართულ ღვინის 30-მდე კომპანიას მიეცა შესაძლებლობა საკუთარი პროდუქცია იაპონელი სტუმრებისთვის წარედგინა.

საერთაშორისო კონკურსი „საქართველო - ღვინის საშობოლო“

7-9 ნოემბერს თბილისში ღვინისა და ალკოჰოლიანი სასმელების საერთაშორისო კონკურსი (EAWSC) „საქართველო - ღვინის საშობოლო“ გაიმართა. კონკურსი თბილისში პირველად ჩატარდა და ის „ვაზისა და ღვინის საერთაშორისო ორგანიზაციის“ (OIV) პატრონაჟით გაიმართა. კონკურსის გახსნის ოფიციალურ ცერემონიას „ვაზისა და ღვინის საერთაშორისო ორგანიზაციის“ (OIV) პრეზიდენტი ჟან-მარი ორანი დაესწრო. ღონისძიების მთავარი მიზანია ქართული ღვინის პოპულარიზაცია და მისი მაღალი პოტენციალის წარმოჩენა, რაც ქართველ მეღვინეებს საერთაშორისო ბაზრებზე დამკვიდრებაში დაეხმარება.

ქართული ღვინის წარდგენა კოლონეთის ქალაქებში

7-9 ნოემბერს პოლონეთის ქალაქ კრაკოვში გამართულ საერთაშორისო გამოფენაში „Eno-Expo 2018“ ქართული ღვინის მწარმოებელი 12 კომპანია მონაწილეობდა. „EnoExpo 2018“-ს ფარგლებში გამართულ კონკურსში კომპანიის „ვაზისუბნის მამულები“ ღვინომ „საფერავი 2017“ ვერცხლის, ხოლო კომპანიის - „თელავის ღვინის მარანი“ ღვინომ „მარანი საფერავი ბიო 2017“ ბრინჯაოს მედლები დაიმსახურეს. 5 ნოემბერს ქართული ღვინის წარდგენა პოლონეთის დედაქალაქ ვარშავაშიც გაიმართა - ღვინის ეროვნული სააგენტოს ორგანიზებითა და პოლონეთში საქართველოს საელჩოს მხარდაჭერით ჩატარებულ ღონისძიებას „ქართული სამზარეულო და ღვინო“, სააგენტოს კონტრაქტორი კომპანია „Vinisfera“-ს ხელმძღვანელი მარიუშ კაპინსკი უძღვევდა.

ქართული ღვინის კომპანიები შანხაიში

13-15 ნოემბერს, ქართული ღვინის მწარმოებელი 30-მდე კომპანია ჩინეთის ქალაქ შანხაიში გამართულ ღვინისა და ალკოჰოლური სასმელების საერთაშორისო გამოფენაში „ProWine China-2018“ მონაწილეობდა. ღვინის ეროვნული სააგენტოს მხარდაჭერით, ქართულ ღვინის კომპანიებს უკვე მესამედ მიეცათ შესაძლებლობა საკუთარი პროდუქცია წარმოედგინათ „ProWine China“-ზე, რომელსაც ტრადიციულად 100 ათასზე მეტი ვიზიტორი, მათ შორის, დისტრიბუტორი, იმპორტიორი და ღვინის პროფესიონალი დაესწრო. გამოფენა ითვლება ერთ-ერთ ყველაზე მასშტაბურ გამოფენად აზიის რეგიონში. მასში მსოფლიოს 40-მდე ქვეყნის 700-მდე კომპანიის სხვადასხვა დასახელების ღვინოები იყო წარმოდგენილი.

სურსათის ეროვნული სააგენტოს თბილისის საქალაქო სამსახურის უფროსი ვასილ ბასილაძე

საახალწლო დღესასწაულების მოახლოებასთან ერთად, მნიშვნელოვნად იზრდება მოთხოვნა სხვადასხვა სახის სურსათზე. მომხმარებლის ინტერესების დაცვის მიზნით, სურსათის ეროვნული სააგენტო აქტიურად ახორციელებს სამომხმარებლო ბაზრის შემოწმებას. მონმდება როგორც მსხვილი და მცირე სარეალიზაციო ობიექტები, ასევე აგრარული ბაზრები.

სურსათის ეროვნული სააგენტოს თბილისის საქალაქო სამსახურის უფროსის ვასილ ბასილაძის განცხადებით, შემოწმების პროცესში განსაკუთრებული ყურადღება მიაღწია რისკის სურსათს, ხორცს და ხორცპროდუქტებსა და რძის ნაწარმს ექცევა. „ხორცის და რძის ნაწარმის რეალიზაციისას, ბიზნესოპერატორი ვალდებულია დაიცვას კანონმდებლობით გათვალისწინებული მოთხოვნები, დახლზე განთავსებული სურსათი უნდა იყოს ეტიკეტირებული. ეტიკეტზე უნდა იყოს მითითებული ინფორმაცია მწარმოებლის, ვადების და შენახვის პირობების შესახებ. აუცილებელია ხორცი იყოს სასაკლაოზე წარმოებული, ვეტერინარული ზედამხედველობის ქვეშ და შესაბამისი ნიშანდებით. სავალდებულოა რძის ნაწარმიც იყოს ეტიკეტირებული და მიკვლევადი. მნიშვნელოვანია მომხმარებელმა შეძენისასა გაითვა-

ლიწინოს და ყურადღება გაამახვილოს სურსათის შენახვისა და რეალიზაციის პირობებზე. დაუშვებელია სურსათის შექმნა იქ სადაც ხსენებული პირობები არ არის დაცული“- განაცხადა ვასილ ბასილაძემ.

რა უნდა ვიცოდეთ ხორცის შექმნისას

სურსათის ეროვნული სააგენტო გირჩევთ:

ხორცის შექმნისას გაითვალისწინეთ!

- ხორცს არ უნდა ჰქონდეს მუქი წითელი შეფერილობა
- ძროხის და ცხვრის ხორცი უნდა იყოს წითელი, ხბოს ხორცი - ვარდისფერი, ღორის ხორცი - ღია-წითელი, მოვარდისფრო
- ძროხის ცხიმი უნდა იყოს მოყვითალო შეფერილობის, მაგარი კონსისტენციის; ცხვრის ცხიმი უნდა იყოს მკრთალი ფერის, მაგარი; ღორის ცხიმი უნდა იყოს თეთრი, ერთგვაროვანი
- ხორცის ზედაპირზე უნდა იყოს წარმოქმნილი „სიმშრალის ქერქი“, თითის დაჭერისას წარმოქმნილი ფოსო სწრაფად უნდა გასწორდეს
- ხორცს არ უნდა ჰქონდეს მუქი ლაქები, გარქოვანებული ნაწილები და ლორწო
- ნუ შეიძინებ ხორცს ისეთ ადგილას, სადაც შენახვისა და რეალიზაციის პირობები არ არის დაცული.

თევზის შექმნისას ბაზრობდეთ!

- არ შეიძინოთ თევზი, თუ მძაფრი, არაბუნებრივი სუნი აქვს. ასეთი თევზი საკვებად უვარგისია
- დააკვირდით თევზის თვალებს. ახალი თევზის თვალები ამონეული და გამჭვირვალეა, რქოვანა გარსი გამჭვირვალეა; თუ თვალები

ჩაცვნილი და მღვრეა ასეთი თევზის შექმნას არ გირჩევთ.

- თევზის ქერცლი უნდა იყოს მზინვარე და ოდნავ გაუფერულებული, მჭიდროდ ეკვროდეს სხეულს
- საკვებად ვარგისი თევზის ფერი მის ბუნებრივ შეფერილობას უნდა შეესაბამებოდეს და არ უნდა იყოს დაფარული მღვრე ლორწოთი
- თევზის ლაყუჩები წითელი ფერის უნდა იყოს და მჭიდროდ ფარავდეს ლაყუჩების ღრუს
- თუ ლაყუჩები წამოწეული და მუქია ასეთი თევზი ძველია
- არ შეიძინოთ თევზი თუ სხეულზე ზურგის კუნთების მიდამოში თითის დაჭერისას გაჩენილი ფოსო არ ქრება, ხორცი ადვილად სცილდება ძვლებს და იძლება. ახალ თევზს მკვრივი კონსისტენცია აქვს და თითის დაჭერისას გაჩენილი ფოსო უმაღლვე ამოივსება.

სურსათის ეროვნულმა სააგენტომ არასამთავრობო საერთო საემიანობის შედეგები გააცნო

სააგენტოსთან არსებული „სამოქალაქო დარბაზის“ მე-11 სხდომაზე დარბაზის წევრებმა სურსათის უვნებლობის, ვეტერინარიის და მცენარეთა დაცვის კუთხით განხორციელებულ პროექტებზე, შედეგებზე, რეგულაციებსა და აქტუალურ საკითხებზე იმსჯელეს.

არასამთავრობო ორგანიზაციების, სამეცნიერო წრეების და დარგობრივი ასოციაციების წარმომადგენლებს აერთიანებს.

„სამოქალაქო დარბაზის“ შეხვედრები ევროკავშირის ყოვლისმომცველი ინსტიტუციური განვითარების პროექტის (CIB) მხარდაჭერით ტარდება.

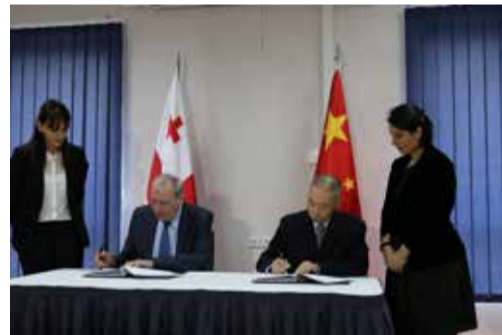
„სამოქალაქო დარბაზის“ სხდომა სურსათის ეროვნული სააგენტოს უფროსმა ზურაბ ჩეკურაშვილმა გახსნა.

აღინიშნა, რომ „სამოქალაქო დარბაზის“ ფორმატი იძლევა საკითხების დისკუსიის ფორმატში განხილვის და ქმედითი ღონისძიებების განხორციელების საშუალებას, აგრეთვე უზრუნველყოფს სააგენტოს საქმიანობის გამჭვირვალობას.

„სამოქალაქო დარბაზი“ სურსათის ეროვნული სააგენტოს ინიციატივით 2013 წელს შეიქმნა და

ჩინეთი ფაროსანას შესანამდ შეთანხმებას სან-ს უსახილდოდ გადმოსცემს

სურსათის ეროვნულ სააგენტოში ხელი მოეწერა კონტრაქტს, რომლის თანახმადაც, ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკის ვაჭრობის სამინისტრო სააგენტოს ამიური ფაროსანას შესანამდ აპარატურას უსახილდოდ გადმოსცემს.

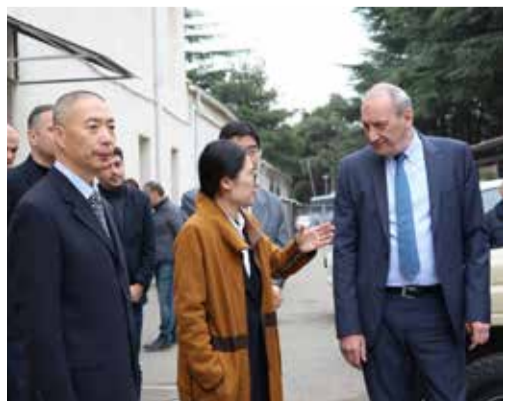
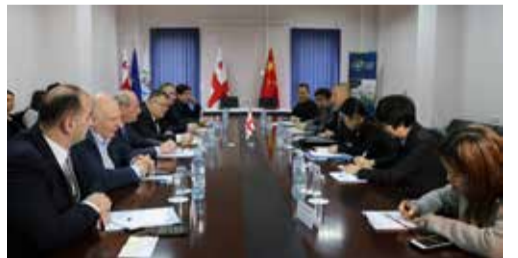
საუბარია შესასხურებლებით აღჭურვილ ტრაქტორებსა და სატვირთო პიკაპებზე, რომლებსაც პირველად ტექნიკურ მომსახურებას ჩინეთიდან ჩამოსული სპეციალისტები გაუწევენ.

საქართველოში შემოსვლამდე აღნიშნულ ტექნიკას ჩაუტარდება ინსპექტირება, ხარისხისა და სპეციფიკაციების შემოწმება ტექნიკური სტანდარტების შესაბამისად.

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილემ გიორგი ხანიშვილმა მადლობა გადაუხადა ჩინურ მხარეს განეული დახმარებისათვის და აღნიშნა, რომ სურსათის ეროვნულ სააგენტოს ამიური ფაროსანასთან ბრძოლაში 2019 წელს ექნება გაცილებით უკეთესი ტექნიკური შესაძლებლობა, რადგან არსებულ ტექნიკას დამატება 20 ტრაქტორი შემასხურებლით და 20 სატვირთო პიკაპი.

კონტრაქტს ხელი მოაწერეს სურსათის ეროვნული სააგენტოს უფროსმა ზურაბ ჩეკურაშვილმა და საქართველოში ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკის ეკონომიკურმა და სავაჭრო კონსულმა უან ლიანპომ.

აღნიშნული ტექნიკა საქართველოში გაზაფხულზე, ფაროსანას სანინააღმდეგო ღონისძიებების დაწყებამდე შემოვა.

გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის ხელმძღვანელმა, ირაკლი მუკნიაშვილმა დეპარტამენტის საქმიანობა, გამოწვევები და გეგმები შეაჯამა.

რა არის გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის საქმიანობის სფერო და ძირითადი მიმართულებები?

გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტი 2013 წელს შეიქმნა. მას შემდგომ, დეპარტამენტის თანამშრომლები გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობის სფეროში სახელმწიფო კონტროლს ახორციელებენ საქართველოს მთელ ტერიტორიაზე. დეპარტამენტის ძირითადი ამოცანებია სახელმწიფო კონტროლის განხორციელება გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობის სფეროში; ბუნებრივი რესურსებით უკანონო სარგებლობის ფაქტების, გარემოს დაზიანების ფაქტების პრევენცია, გამოვლენა და აღკვეთა. დეპარტამენტის საქმიანობა ორ ძირითად მიმართულებად იმყოფება: სწრაფი რეაგირება (24 საათიანი პატრულირება, ბუნებრივი რესურსების მოპოვების, გადამუშავების ობიექტებისა და ტერიტორიების დათვალიერება; გარემოსდაცვითი დანაშაულის პრევენცია, გამოვლენა და აღკვეთა) და რეგულირების ობიექტების ინსპექტირება (გეგმიური, არაგეგმიური შემოწმება).

რა ტიპის დარღვევების ფიქსირდება ყველაზე ხშირად?

დარღვევები, ძირითადად, გვაქვს ხე-ტყის უკანონო მოპოვების, ტრანსპორტირებისა და გადამუშავების მიმართულებით. ხშირია ბრაკონიერობის ფაქტები, უკანონო თევზჭერა, მათ შორის, ელექტროშოკური აპარატის გამოყენებით, უკანონო ნადირობა, მათ შორის, საქართველოს წითელი ნუსხით დაცულ სახეობებზე. გახშირებული დარღვევები იკვეთება დაზიანებისა და ნიაღვრე უკანონო სარგებლობის მიმართულებებითაც.

როგორია ბრაკონიერობის შემთხვევების დინამიკა წლის განმავლობაში?

ნადირობის სეზონზე გახშირებულია უკანონო ნადირობის ფაქტები როგორც შესაბამისი დოკუმენტაციის გარეშე, ისე იმ სახეობებზე, რომელიც არ გვხვდება ნადირობის მიკუთვნებული სახეობების ჩამონათვალი და იმ ტერიტორიაზე, სადაც აკრძალულია ნადირობა. თუმცა, მსგავსი ფაქტების გამოვლენა მთელი წლის მანძილზე გვხვდება. ზამთარში, ნადირობის ფორმის ზოგიერთი სახეობა, საკვების მოპოვების მიზნით, ბარში ჩამოდის, რაც ბრაკონიერებისთვის ხელის შეწყობი ფაქტორია.

როგორ შეაფასებდით 2018 წელს, როგორია სტატისტიკა?

დადებითად, ვინაიდან გაზრდილია მოსახლეობის ჩართულობა. გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროების გაერთიანებამ ხელი შეუწყო ურთიერთდამოკიდებული სამსახურების ეფექტიან კოორდინაციას. ხშირი იყო შემთხვევები, როდესაც კონკრეტულ სამართალდარღვევაზე საჭირო ხდებოდა სურსათის ეროვნული სააგენტოს თანამშრომლების ჩართულობაც.

რაც ახლა მეტად ოპერატიულ რეჟიმში მიმდინარეობს. მნიშვნელოვანი ნაბიჯები გადაიდგა საკანონმდებლო კუთხით, გარემოსდაცვითი კანონმდებლობის დარღვევაზე პასუხისმგებლობა გამკაცრდა. განხორციელდა ცვლილებები ხე-ტყის, ნადირობისა და ნიაღვრე სარგებლობის მიმართულებებით, როგორც ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსში, ისე საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსში. კანონმდებლობა ევროპულ სტანდარტებს მიუახლოვდა. თანამშრომლები გაიარეს სწავლება, რამაც უზრუნველყო დოკუმენტაციის და მასალების ხარისხობრივი გაუმჯობესება. უცხოელი ექსპერტების მიერ მოხდა მათი გამოცდილების გაზიარება. მოხდა ტექნიკური საშუალებების გაუმჯობესება, რაც ხელს უწყობს კონტროლის ეფექტიან განხორციელებას. წინა წლებთან და 2018 წლის პირველ ნახევართან შედარებითაც შემცირებულია ოქმების რაოდენობა, რაც დამრღვევ პირთა საკანონმდებლო ჩარჩოებში მოქცევასა და ეფექტიან პრევენციაზე მიგვიბრუნებს. 2018 წლის 01 იანვრიდან დღემდე, შედგენილია ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის შესახებ 6185 ოქმი და გამოვლენილია 463 სისხლის სამართლის დანაშაულის ნიშნების შემცველი ფაქტი. ამ კუთხით, გაძლიერდა კოორდინირებული მუშაობა შინაგან საქმეთა სამინისტროსა და ფინანსთა სამინისტროს შესაბამის უწყებებთან.

რა ძირითადი პრობლემები გხვდებათ მუშაობის პროცესში?

პირველ რიგში გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლების მიმართულებით არის საშუალო. ხშირია დეპარტამენტის თანამშრომლების მიმართ დაუმორჩილებლობის ფაქტები. არის შემთხვევები, როცა ბრაკონიერები მათი მისამართით ისვრიან, წყალში ელექტროშოკური აპარატის გამოყენებით საფრთხეს უქმნიან გარემოს დამცველების ჯანმრთელობასა და სიცოცხლეს, ემუქრებიან და ფიზიკურად უსწორდებიან. კონტროლის განხორციელებისას დეპარტამენტის თანამშრომლებს საკუთარი ჯანმრთელობის საფრთხეში ჩაგდებას გზით, უწევთ კანონდამრღვევებთან გამკლავება,

რა დროსაც არსებობს ჯანმრთელობისა და სიცოცხლისთვის ზიანის მიყენების მაღალი რისკი. ამ ეტაპზე გამოვყოფდი, კადრების სიმცირეს, რის გამოც ვერ ხდება ყველა მუნიციპალიტეტის ერთდროულად დაფარვა, თუმცა ვმუშაობთ როგორც ამ, ისე ტექნიკური შესაძლებლობების გაუმჯობესების მიმართულებებით. მიმდინარეობს დონორ ორგანიზაციებთან მუშაობა თანამედროვე ტექნიკური აღჭურვილობის მოძიების, მათი მასხაითაობების საქართველოს რელიეფთან და რეალობასთან მორგებისათვის.

რამდენად მაღალია მოსახლეობის ჩართულობა?

მოსახლეობის ჩართულობა ერთმნიშვნელოვნად გაზრდილია, გვიკავშირდებიან ცხელი ხაზისა და სოციალური ქსელების საშუალებით. მოგვდის მოსახლეობის საჩივრები განცხადების სახით, ხშირად თავად მოდიან ჩვენს ცენტრალურ და ტერიტორიული ორგანოების ოფისებში. 2018 წლის 01 იანვრიდან დღემდე, ცხელ ხაზზე (153) შემოვიდა 2257 შეტყობინება გარემოსდაცვითი კანონმდებლობის დარღვევის შესახებ, რამაც გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის თანამშრომლებმა გაატარეს დაუყოვნებლივი რეაგირება. თუმცა, რა თქმა უნდა სასურველია კიდევ უფრო გაიზარდოს საზოგადოების ჩართულობა და თითოეულმა მოქალაქემ გაიზაროს, რომ გარემოსდაცვითი დანაშაული არ არის მხოლოდ იმ მომენტში განხორციელებული უკანონო ქმედება და ამით ზიანი ადგება გარემოს სამომავლო პერსპექტივაშიც.

რა გეგმები გაქვთ 2019 წლისათვის?

ველოდებით ადამიანური რესურსების მატებას, რაც შესაძლებლობას მოგვცემს მაქსიმალურად განვხორციელოთ პრევენცია საქართველოს მასშტაბით. კადრების ზრდა ეხება უშუალოდ საპატრულო ეკიპაჟების გაძლიერებას. იგეგმება თანამედროვე ტექნიკური საშუალებების დანერგვა, რაც მოგვცემს საშუალებას ბევრად ეფექტიან და დროულად ვებრძოლოთ ნებისმიერი სახის დარღვევას, რათა ჩვენი მუშაობა გახდეს მეტწილად პრევენციული.

2017 წელს მთავრობამ დაამტკიცა თბილისის ჰაერის დაცვის ორმოცპუნქტიანი პროგრამა, რომლის ძირითადი მიმართულებები ჰაერის ხარისხის გასაუმჯობესებლად არის:

- სამშენებლო სექტორის უკეთ რეგულირება;
- მწვანესაფარიანი ტერიტორიის გაზრდა.

აღნიშნული პუნქტების განხორციელება დაწყებულია და მიმდინარეობს ეტაპობრივად. განსაზღვრული ვადები 2020 წლამდეა განვრდილი.

დღეისთვის ტექნათავალიერება სავალდებულოა აირბალონზე მომუშავე ავტომობილებისთვის, სამგზავრო (8 ადგილზე მეტი), სატვირთო (3,5 ტ. მეტი), იურიდიული პირების მფლობელობაში არსებული ავტომობილებისა და 3000 კუბ. სმ ან მეტი მოცულობის ძრავის მქონე კერძო სატრანსპორტო საშუალებებისთვის;

ეტაპობრივად მიმდინარეობს ავტოპარკისა და საზოგადოებრივი ტრანსპორტის განახლება. დიზელზე მომუშავე ძველი ავტომობილები ნაწილობრივ ჩანაცვლდა უახლესი ევრო 6 სტანდარტის ბუნებრივ აირზე მომუშავე ავტომობილებით, რომელთა გამოწვეულიცაა გაცილებით მცირე;

იზრდება და ახლდება ჰაერის დაზიანების მონიტორინგის ქსელი.

- ავტომობილების სავალდებულო ტექნიკური ინსპექტირების (ე.წ. ტექნათავალიერება) ამოქმედება;
- ავტოპარკის განახლება;
- საზოგადოებრივი ტრანსპორტის განვითარება;

ბენზინგასამართი სადგურების შემოწმება დაიწყო

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის თანამშრომლებმა ბენზინგასამართი სადგურების შემოწმება დაიწყეს.

ბენზინში ტყვიის შემცველობის დადგენის მიზნით, ქვეყნის მასშტაბით, 240 სინჯის აღება მოხდება.

შემოწმება კომპანიების წარმომადგენლების გაფრთხილების გარეშე განხორციელდება, ხოლო სინჯების ლაბორატორიულ კვლევას საერთაშორისო აკრედიტაციის მქონე ლაბორატორია უზრუნველყოფს.

კვლევის შედეგად, დადგინდება ბენზინში ტყვიის შემადგენლობის შესაბამისობა მოქმედ კანონმდებლობასთან მიმართებაში.

ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსის შესაბამისად, საქართველოს ტერიტორიაზე ისეთი საავტომობილო ბენზინის ან/და დიზელის საწვავის მიწოდება, რომლის ხარისხიც ვერ აკმაყოფილებს საქართველოს მთავრობის დადგენილებით განსაზღვრულ საავტომობილო ბენზინის ხარისხობრივ ნორმებს ან/და დიზელის საწვავის შემადგენლობის ნორმებს, გამოიწვევს დაჯარიმებას 8 000 ლარის ოდენობით.

ექსპერიმენტული ღვინის მარანი სოფელ ახაშენში

პროფესიით ფიზიკოსი ნუკრი ქურდაძე, წლების განმავლობაში, საზღვარგარეთ ცხოვრობდა და ერთ-ერთი უმსხვილესი იტალიური ალკოჰოლური სასმელების მწარმოებელი კომპანიის აღმოსავლეთ ევროპის 7 ქვეყნის ღვინის წარმომადგენელი იყო.

მიღებული გამოცდილებით, 2004 წლიდან საკუთარი ვენახების გაშენება გურჯაანის რაიონის სოფელ ახაშენში დაიწყო.

საქმე წელიდან დაიწყო, რადგან ძველი საბჭოთა მეურნეობებში არსებული ვენახები სრულად გამოუსადეგარი იყო. თანამედროვე ბიომეურნეობის შესაქმნელად, დაახლოებით 10 წელი დასჭირდა. 2015 წელს, სახელწიფო პროგრამით, შეღავათიანი აგროკრედიტით ისარგებლა და ექსპერიმენტული ღვინის საწარმო (მარანი) ააშენა. საერთო ჯამურმა ინვესტიციამ 315 ათასზე მეტი შეადგინა.

დღეს ბატონი ნუკრი საკუთარი საოჯახო მეურნეობით ამყოფს. წლებიდან წლის მოსავალს უკვე ოფიციალურად მიენიჭება საერთაშორისო ბიო-ორგანიკ პროდუქტის სერტიფიკატი, რაც მის მარანში დაწურულ ღვინოს მსოფლიო ბაზრებზე შესვლის დამატებით საშუალებას მისცემს, თუმცა, როგორც თავად მეღვინე ამბობს, ბაზრის პრობლემა „ფაფრის ველის“ სახელწოდებით წარმოდგენილ ღვინოს არც არასოდეს ჰქონია. დღეის მდგომარეობით, მოთხოვნა დამზადებული პროდუქტის რაოდენობას აღემატება. წელიწადში 150,000 ბოთლ ქვევრის ღვინოს აწარმოებს, რომელიც დეფიციტურია როგორც შიდა ბაზარზე, ასევე დიდი მოთხოვნა ისეთ მსოფლიო ბაზრებზე, როგორებიცაა იაპონია, ნიდერლანდი, აშშ და საფრანგეთი, სადაც უკვე თითქმის სამი წელია გადის ქართული ღვინო. წელს საერთაშორისო ბაზრების ჩამონათვალს გერმანია და დიდი ბრიტანეთი დაემატა. ნუკრი ქურდაძის განცხადებით, ქართული ქვევრის ღვინით დაინტერესება მსოფლიოში სულ უფრო და უფრო მზარდია. მისი გამორჩეული გემოვნური თვისებები და ქვევრში დამზადების უძველესი ტექნოლოგია მას სრულიად უნიკალურს ხდის.

ღვინილების დასახლებაში აშენებული ხილის გადამამუშავებელი საწარმო

გორის მუნიციპალიტეტში, სოფელ შავშვებში, დიდი ლიახვის ხეობიდან იძულებით გადაადგილებული პირებით მჭიდროდ დასახლებულ რაიონში, ხილის გადამამუშავებელი ახალი საწარმო ფუნქციონირებს.

დავით პარასკევაშვილი წარმოშობით გორის რაიონიდანაა. პროფესიით ეკონომისტს, ბავშვობიდან უნდოდა ხილის გადამამუშავებელი საწარმო აეშენებინა, რითაც ადგილობრივ ფერმერებსაც დაეხმარებოდა პროდუქციის გასაღებაში და ბაზარსაც ქართული პროდუქტისგან დამზადებული ნატურალური წვენებით მოამარაგებდა. ამ იდეის განხორციელება სოციალურ დატვირთვასაც იძენდა, რადგან ბატონი დავითისთვის პრინციპულად მნიშვნელოვანი იყო, რომ საწარმოში დევნილები დასაქმებულიყვნენ. 2016 წელს, ერთიანი აგროპროექტის ფარგლებში, 600 ათასი ლარის ოდენობის საგრანტო დაფინანსება მიიღო, ისარგებლა შეღავათიანი აგროკრედიტით და საწარმოს მშენებლობა დაიწყო.

ბრენდის „ხილარი“ სახელით, საწარმომ 2018 წელს პირველი ბოთლი ნატურალური ხილის წვენი გამოუშვა. წლის ბოლოს 5 სახეობის 305 ტონა ნატურალურ წვენს დაამზადებენ.

დავით პარასკევაშვილი ამყოფს, რომ მისი იდეა დღეს რეალიზებულია ერთიანი აგროპროექტის დახმარებით და საწარმოში დასაქმებული 26 ადამიანიდან უმრავლესობა სწორედ სამაჩაბლოდან დევნილები არიან. ნედლეულის მიღების დროს, პრიორიტეტულია, რომ ხილი, უპირატესად, სწორედ დევნილი ბენეფიციარებისგან ჩაიბარონ, რაც საწარმოს დამატებით სოციალურ ფუნქციას სძენს. მიმდინარე წლის ზაფხულში საწარმომ ISO 22000 მიიღო, რამაც „ხილარის“ პროდუქციის ევროპის ბაზარზე გატანისთვის დამატებით საშუალება გააჩინა. დღეისათვის, ქართული ნატურალური ხილის წვენები უკვე იყიდება ყატარში და ყოფილი დსთ-ის ქვეყნებში.

სამომავლოდ წარმოების გაფართოება და საწარმოს ბაზარზე ხილფაფების წარმოებაც იგეგმება. დავით პარასკევაშვილი ფიქრობს, რომ სახელმწიფო მხარდაჭერამ საშუალება მისცა მშობლიურ რეგიონში შეექმნა არა მხოლოდ წარმატებული საწარმო, არამედ წარმატებული სოციალური პროექტიც, რაც დევნილებს საშუალებას აძლევს სტაბილური შემოსავალი ჰქონდეთ.

დელოფლისწყაროს რაიონში ქართული მზა სადილების მწარმოებელი კომპანია მოქმედებს

შპს „ჯეონატურალის“ საწარმო 2018 წლის აგვისტოში ამოქმედდა. როგორც კომპანიის დირექტორი ზურაბ ბაღდავაძე აღნიშნავს, მას ქართული მზა პროდუქციის წარმოების იდეა წლების წინ გაუჩნდა და, თანამოაზრეებთან ერთად, საწარმოს აშენება გადაწყვიტა.

„ერთიანი აგროპროექტის“ ფარგლებში, თანამოაზრეებმა გრანტიც მიიღეს და შეღავათიანი აგროკრედიტითაც ისარგებლეს.

„ყველაზე ძალიან ის მიზანია, რომ ჩემს საყვარელ კახეთში, დელოფლისწყაროს რაიონში შექმელოთ ახალი საწარმოს ამოქმედება. საწარმოში განხორციელებულმა ინვესტიციამ 380 ათას დოლარს გადააჭარბა. კომპანიის პრიორიტეტი ადგილობრივი კადრების დასაქმებაა. საწარმოში 20-მდე ადგილობრივი გვყავს დასაქმებული და ქართულ სადილებს კონსერვის სახით ვამზადებთ“, - აცხადებს ზურაბ ბაღდავაძე.

კომპანიის მიერ დამზადებული სადილები ყველა მსხვილ ქსელში იყიდება. კომპანიის დამფუძნებელი ამყოფს მათ მიერ წარმოებული პროდუქციის მრავალფეროვნებით და კონსერვების „ფლავი კახურად“, „იმერული ყალია“, „ნიგეზიანი ხარჩო მეგრულად“ და „ქათმის ჩახობილის“ შესახებ გვიყვება. ასორტიმენტის გაზრდის მიზნით, უახლოეს მომავალში, საწარმო „სოკოს ფლავის“, „ბეფსტროგანოვის“ და „ხორცის კუპატის“ კონსერვების გამოშვებას აპირებს.

პროდუქცია „სადილის“ ბრენდით, 400 გრამიანი ქილებით იყიდება და მისი ფასი, სახეობების მიხედვით, 4-დან 8 ლარამდეა.

რაც ყველაზე მნიშვნელოვანია, საწარმოში ყველა კერძი ქართული ნედლეულით მზადდება, კონსერვანტებისა და ქიმიური დანამატების გარეშე; ნედლი ხორცისა და სხვა პროდუქტების შექმნა ადგილობრივი ფერმერებისგან ხდება.

საწარმოს დირექტორის განმარტებით, კომპანია, პროდუქციის ექსპორტის მიზნით, რამდენიმე ქვეყანასთან აწარმოებს მოლაპარაკებას და იმედი აქვს, რომ უკვე 2019-2020 წლიდან „ჯეონატურალის“ მზა სადილები უკრაინაში, ბელარუსში და ლატვიაში გაიყიდება.

საწარმო თანამედროვე აპარატურითაა აღჭურვილი და სურსათის უვნებლობის საერთაშორისო სტანდარტის - ISO 22 000-ის მფლობელია.

შიდა ქართული ხილის გადამამუშავებელი ახალი საწარმო ამოქმედდა

ქარელის მუნიციპალიტეტის სოფელ საღლაშენში ხილის გადამამუშავებელი ახალი, თანამედროვე სტანდარტებით აღჭურვილი საწარმო, შპს „ხილის ქაღალდის კომპანია“ სახელმწიფოს ფინანსური მხარდაჭერით შეიქმნა. საწარმოში, ჯამურად, 1,013,000 ლარამდე ინვესტიცია განხორციელდა, აქედან, 405,000 ლარი გრანტია, ხოლო 507,000 ლარი - შეღავათიანი აგროკრედიტი.

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილემ, გიორგი ხანიშვილმა ახალი საწარმო შიდა ქართლის გუბერნატორთან, გიორგი ხოჭევანიშვილთან და სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვის სააგენტოს დირექტორის მოადგილესთან, გიორგი ჭიბლაძესთან ერთად გახსნა.

საწარმოს დღიურად შეუძლია 10 ტონა ნედლეულის გადამამუშავება, რომლისგანაც მზადდება ისეთი პროდუქტები როგორცაა: ტყეაპი, ჯანჯუხა და სხვადასხვა სახის ხილფაფა და მურაბა. პროდუქციის რეალიზაცია, ამ ეტაპზე, ადგილობრივ ბაზარზე მოხდება; სამომავლოდ, დაგეგმილია ექსპორტზე გატანაც. გადამამუშავებელ საწარმოში 29 ადამიანია დასაქმებული. სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვის სააგენტოს მხარდაჭერით 2019 წელს, საწარმოში დაგეგმილია სურსათის უვნებლობის საერთაშორისო სტანდარტის - ISO 22:000 დანერგვა.

აღსანიშნავია, რომ 2013 წლიდან დღემდე, სახელმწიფოს დახმარებით, „ერთიანი აგროპროექტის“ ფარგლებში, 180 ახალი საწარმოს შექმნა დაფინანსდა. სახელმწიფოს ფინანსურმა მხარდაჭერამ შეწარმევს დამატებითი ბიძგი მისცა, წარმოების განვითარება-გაფართოებისთვის.

სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვის სააგენტო ახორციელებს „ერთიანი აგროპროექტის“, რომელიც გათვლილია გრძელვადიან განვითარებაზე და მისი მიზანია ისეთი გარემოს შექმნა, რომელიც ხელს შეუწყობს სოფლის მეურნეობაში კონკურენტუნარიანობის ამაღლებას, მაღალხარისხიანი პროდუქციის წარმოების სტაბილურ ზრდას, სურსათის უვნებლობის საერთაშორისო სტანდარტების დანერგვას.

სამეგრელოში თხილის გადამმუშავებელი ახალი საწარმო ამოქმედდა

ზუგდიდის მუნიციპალიტეტის სოფელ ინგირში თხილის გადამმუშავებელი ახალი საწარმო ამოქმედდა. სახელმწიფოს ფინანსური მხარდაჭერით, თანამედროვე სტანდარტებით აღჭურვილი საწარმო შპს „ჯეო ნათსი“ „ერთიანი აგროპროექტის“ ფარგლებში შეიქმნა. საწარმოში, ჯამურად, 1,558,000 ლარამდე ინვესტიცია განხორციელდა, აქედან, 600,000 ლარი გრანტია, ხოლო 779,000 ლარი შეღავათიანი აგროკრედიტი.

საწარმო, გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრმა, ლევან დავითაშვილმა რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის მინისტრთან, მაია ცქიტიშვილთან, და სამეგრელო-ზემო სვანეთის გუბერნატორთან, ალექსანდრე მონწერელიასთან ერთად გახსნა. საწარმოს გახსნის დონისძიებას გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილე, გიორგი ხანიშვილი, პარლამენტის აგრარულ საკითხთა კომიტეტის თავმჯდომარე, ოთარ დანელია, სავაჭრო პალატის პრეზიდენტი, ნინო ჩიქოვანი, სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვის სააგენტოს დირექტორის მოადგილე, გიორგი ჯიბლაძე და ადგილობრივი თვითმმართველობის წარმომადგენლები ესწრებოდნენ.

საწარმოში, წელიწადში, 7,000-10,000 ტონამდე თხილისგან სხვადასხვა სახის პროდუქციის (მოხალული, დაქუცმაცებული, დაფუქლი) წარმოებაა შესაძლებელი. პროდუქცია მთლიანად ექსპორტისთვის არის განკუთვნილი. გადამმუშავებელ საწარმოში 100 ადამიანი დასაქმებული. 2018 წელს, სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვის სააგენტოს მხარდაჭერით, საწარმოში სურსათის უვნებლობის საერთაშორისო სტანდარტი - ISO 22:000 დანიერდა.

ალსანიშნავია, რომ 2013 წლიდან დღემდე, სახელმწიფოს დახმარებით, „ერთიანი აგროპროექტის“ ფარგლებში, 180 ახალი საწარმოს შექმნა დაფინანსდა. სახელმწიფოს ფინანსურმა მხარდაჭერამ, მენარმეებს დამატებითი ბიძგი მისცა წარმოების განვითარება-გაფართოებისთვის.

სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვის სააგენტო ახორციელებს „ერთიანი აგროპროექტს“, რომელიც გათვლილია გრძელვადიან განვითარებაზე და მისი მიზანია ისეთი გარემოს შექმნა, რომელიც ხელს შეუწყობს სოფლის მეურნეობაში კონკურენტუნარიანობის ამაღლებას, მაღალხარისხიანი პროდუქციის წარმოების სტაბილურ მრდას, სურსათის უვნებლობის საერთაშორისო სტანდარტების დანერგვას.

ფოთში სარეგულაციო ჰიდროკვანძის რეაბილიტირებული ნაგებობა გაიხსნა

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრმა, ლევან დავითაშვილმა და რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის მინისტრმა, მაია ცქიტიშვილმა ფოთში, მდინარე რიონის სარეგულაციო ჰიდროკვანძის რეაბილიტირებული ნაგებობა გახსნეს. რეაბილიტაცია შპს „საქართველოს მელიორაციამ“ განახორციელა, რაზეც 1 336 000 ლარი დაიხარჯა. ჩატარდა ყველა საჭირო სამუშაო იმისთვის, რომ შესაძლო წყალდიდობების შემთხვევაში, ნაგებობა მზად იყოს გაატაროს წყლის მაქსიმალური მოცულობა.

რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტრო მომავალი წლიდან მდინარე რიონის სარეგულაციო ჰიდროკვანძის ნაგებობასთან ახლოს მდებარე ხიდის რეაბილიტაციას იწყებს, რომლის შესახებაც მინისტრმა მაია ცქიტიშვილმა ისაუბრა.

„გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროსთან მჭიდრო თანამშრომლობა გვაქვს და არაერთ პროექტს ვახორციელებთ. ჩვენ სამინისტროს ბევრი პროექტი აქვს ფოთში, მათ შორის არის გენერალური განვითარების გეგმა, რომლის შემუშავებაც უკვე მიმდინარეობს. ასევე, დაგეგმილია ფოთის ხიდის რეაბილიტაცია. ალსანიშნავია, რომ ახის განვითარების ბანკისგან გვაქვს თანხმობა ამ პროექტის დაფინანსებაზე, რომელიც მომალ წელს დაიწყება. ეს არის პროექტი, რომელსაც ფოთის მოსახლეობა წლების განმავლობაში ელოდებოდა“, - განაცხადა მაია ცქიტიშვილმა.

„ეს არის ძალიან მნიშვნელოვანი ნაგებობა - როგორც წყლის დონის, ისე ნაკადის რეგულირებისათვის, რათა სტიქიური უბედურებების დროს ქალაქი ფოთი და მიმდებარე ტერიტორიის სასოფლო-სამეურნეო ფართობები არ დაიტბოროს. იგი აგებულია 1959 წელს და ფაქტობრივად სრულყოფილი ფუნქციონირებისათვის მას სჭირდებოდა კაპიტალური რემონტი, რაც განახორციელა კომპანია მელიორაციამ. ეს მნიშვნელოვანი საქმეა ქალაქ ფოთისთვის და მიმდებარე სოფლებისათვის“, - განაცხადა ლევან დავითაშვილმა.

პროექტის ფარგლებში აღდგენილი სამუშაოები ჩატარდა სარეგულაციო ჰიდროკვანძს, რომელიც კაშხლისა და რაბრეგულატორისგან შედგება, ახლით შეიცვალა ამორტიზებული ელექტრომექანიკური მოწყობილობები; გარემონტდა წყალგამყოფი კაშხლის კონსტრუქცია და მისი დაშლარე ნაგებობები; კეთილმოწყობა მიმდებარე ტერიტორია. ობიექტის მთელს ტერიტორიაზე აქტიური სამუშაო პროცესები ხუთი თვის განმავლობაში მიმდინარეობდა.

მდინარე რიონის სარეგულაციო ჰიდროკვანძის რეაბილიტირებული ნაგებობის გახსნას ფოთის მაჟორიტარი დეპუტატი ირაკლი ხახუბია, გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილე გიორგი ხანიშვილი, ადგილობრივი თვითმმართველობისა და სამინისტროების შესაბამისი უწყებების წარმომადგენლები ესწრებოდნენ.

იმერეთის რეგიონში ახალი სასათბურე მეურნეობა ამოქმედდა

ვანის მუნიციპალიტეტის სოფელ ტობანიერში ახალი სასათბურე მეურნეობა ამოქმედდა. თანამედროვე სტანდარტებით აღჭურვილი სასათბურე მეურნეობა „სპარტაკი“ სახელმწიფოს ფინანსური მხარდაჭერით, „ერთიანი აგროპროექტის“ ფარგლებში შეიქმნა. სასათბურე მეურნეობაში ჯამურად 780,000 ლარამდე ინვესტიცია განხორციელდა, აქედან, 312,000 ლარი გრანტია.

სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვის სააგენტოს საგრანტო მეწვეურმა თორნიკე კაპანაძემ, იმერეთის გუბერნატორთან შავლეგო ტაბატაძესთან და ადგილობრივი თვითმმართველობის წარმომადგენლებთან ერთად, სასათბურე მეურნეობა გახსნა.

სასათბურე მეურნეობაში წელიწადში 115 ტონა ბოსტნეულს აწარმოებენ. პროდუქციის რეალიზაცია გათვლილია ადგილობრივ ბაზარზე, დასაქმებულია 22 ადამიანი.

პროექტი განხორციელდა „აგროწარმოების ხელშეწყობის პროგრამის“ სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვის სააგენტო „სოფლის მეურნეობის მოდერნიზაციის, ბაზარზე წვდომის და მოქნილობის პროექტის“ (AM-MAR) მხარდაჭერით. პროგრამას სოფლის მეურნეობის განვითარების საერთაშორისო ფონდი (IFAD) და გლობალური გარემოს დაცვის ფონდი (GEF) აფინანსებს. პროგრამით გათვალისწინებული სააგენტოს თანადაფინანსება შეადგენს წარმოდგენილი პროექტის ჯამური ღირებულების 40%-ს, ხოლო ბენეფიციარის თანამონაწილეობა 60% -ია. პროექტის დაწყებიდან დღემდე დაფინანსება 363 ბენეფიციარმა მიიღო, ხოლო სახელმწიფოს მხრიდან თანადაფინანსების ოდენობამ 6,903,146 ლარი შეადგინა.

ალსანიშნავია, რომ 2013 წლიდან დღემდე, სახელმწიფოს ფინანსურმა მხარდაჭერამ მენარმეებს დამატებითი ბიძგი მისცა, წარმოების განვითარება-გაფართოებისთვის.

სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვის სააგენტო ახორციელებს „ერთიანი აგროპროექტს“, რომელიც გათვლილია გრძელვადიან განვითარებაზე და მისი მიზანია ისეთი გარემოს შექმნა, რომელიც ხელს შეუწყობს სოფლის მეურნეობაში კონკურენტუნარიანობის ამაღლებას, მაღალხარისხიანი პროდუქციის წარმოების სტაბილურ მრდას, სურსათის უვნებლობის საერთაშორისო სტანდარტების დანერგვას.

მანდარინის ექსპორტმა 14,655 ტონა შეადგინა

ქვეყნებად კვლავ რჩება რუსეთი, უკრაინა და სომხეთი, ასევე, ყირგიზეთი, ყაზახეთი, ბელარუსია, უზბეკეთი და ლატვია.

მანდარინზე საბითუმო ფასი 0.40-დან 0.70 ლარამდეა.

აჭარის მთავრობის ხელშეწყობით, აჭარის სოფლის მეურნეობის სამინისტრომ ციტრუსის რეალიზაციის საკოორდინაციო შტაბი გაიხსნა. შტაბის ფუნქციონირების ძირითადი მიზანი მანდარინის ჩაბარების პროცესის მუდმივად უზრუნველყოფაა.

საჭირო ინფორმაციის ოპერატიულად მისაღებად, ფუნქციონირებს საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ცხელი ხაზიც (1501).

25 ნოემბრიდან დაიწყო არასტანდარტული მანდარინის სუბსიდირების პროგრამა. აჭარის მთავრობის გადაწყვეტილებით, სამრეწველო გადამმუშავების (არასტანდარტული) 1 კგ სამრეწველო მანდარინზე 10 თეთრიანი თანადაფინანსება იქნება.

მიმდინარე წლის 11 დეკემბრის მდგომარეობით, მანდარინის ექსპორტმა 14,655 ტონა შეადგინა. იმ ფაქტის გათვალისწინებით, რომ წელს ციტრუსის განსაკუთრებულად უხვი და ხარისხიანი მოსავალია, აქტიურად ხორციელდება ექსპორტი. ძირითადი საექსპორტო

იმირასანის სარწყავი სისტემის რეაბილიტაცია მიმდინარეობს. ქვემო ქართლში 2600 ჰექტარ სასოფლო-სამეურნეო მიწის ფართობზე გაუმჯობესდება სარწყავი წყლის მიწოდება.

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს შპს „საქართველოს მელიორაცია“ იმირასანის სარწყავი სისტემის სათავე ნაგებობისა და მაგისტრალური არხის რეაბილიტაციას ახორციელებს.

შპს „საქართველოს მელიორაციის“ გენერალურმა დირექტორმა, ოთარ შამუგია, ქვემო ქართლში სახელმწიფო რწმუნებულმა-გუბერნატორმა, შოთა რეხვიაშვილმა და ბოლნისის მუნიციპალიტეტის მერმა, დავით შერაბაღიშვილმა, ბოლნისში მიმდინარე სამუშაოები დაათვალიერეს და ადგილობრივ მოსახლეობას შეხვდნენ.

პროექტის ფარგლებში, მდინარე მაშავერაზე

შიდა ქართლში, სალთვისის სარწყავი სისტემის რეაბილიტაცია მიმდინარეობს.

პროექტის ფარგლებში, ალტერნატიული და ძლევითი მაგისტრალური არხების ტრაპეციული და მართკუთხა კვეთები სრულად მოპირკეთდება მონოლითური რკინაბეტონით; მოეწყობა ჰიდროტექნიკური ნაგებობები. ასევე, გათვალისწინებულია არხებიდან გამომავალი გამანაწილებლების რეაბილიტაცია.

სამუშაოები უზრუნველყოფს 1215 ჰექტარი სასოფლო-სამეურნეო მიწის ფართობის ირიგაციას.

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილე გიორგი ხანიშვილი, შპს „საქართველოს მელიორაციის“ გენერალური დირექტორი ოთარ შამუგია, შიდა ქართლის გუბერნატორის მოადგილე სიმონ გულედანი და ქარელის მაჟორიტარი დეპუტატი გიორგი თოთლაძე, მიმდინარე სამუშაოებს ადგილზე გაეცნენ და ადგილობრივ მოსახლეობას შეხვდნენ.

ადგილობრივი სისტემით გორისა და ქარელის მუნიციპალიტეტების სოფელ ფხვინისის, ქვემო ხვითის, შინდისის, ყელქველის, ბრეთის მეურნეობის, ძლევითისა და დირბის მოსახლეობა ისარგებლებს.

რეაბილიტირებული არხები წყალს მიანვლის სალთვისის სარწყავი სისტემის გ-2

განთავსებულ სათავე ნაგებობაზე შეიცვლება გამრეცი გალერეის ფარები თავისივე ახლეჩი მექანიზმებით, დამონტაჟდება ლითონის გისოსები. რეაბილიტირდება იმირასანის მაგისტრალური არხის 5,5 კილომეტრიანი მონაკვეთი. არსებული გრუნტის არხი მოპირკეთდება ბეტონით. სამუშაოები 2 ლოკაციაზე მიმდინარეობს.

მიწის ტრაპეციული არხი, რომელიც სოფელ ჭაპალას მკიდროდ დასახლებულ უბანში გადის, შეიცვლება ბეტონის მართკუთხა ფორმის არხით. არხზე ასევე, მოეწყობა წყალაღების კვანძი, წყალაღების კვანძი შემტობრავით, გამანაწილებელი ჭა, საავტომობილო და საფეხმავლო ხიდეები.

ადგილობრივი საირიგაციო სისტემით ბოლნისის მუნიციპალიტეტის სოფელ ჭაპალასა და სავანეთის 2600 ჰექტარ სავარგულზე გაუმჯობესდება წყალუზრუნველყოფა.

საქართველოს მელიორაციამ, ბოლო 6 წლის განმავლობაში, ქვემო ქართლის მხარეში, სამელიორაციო ინფრასტრუქტურის 39 სარეაბილიტაციო პროექტი განახორციელა, რომლის შედეგად, დამატებით 23 473 ჰექტარი სასოფლო-სამეურნეო მიწის ფართობი გახდა წყალუზრუნველყოფილი, ხოლო წყლის მიწოდება 22 517 ჰექტარზე გაუმჯობესდა.

გამანაწილებელ არხს, რის შედეგადაც გაუმჯობესდება წყლის მიწოდება და თვითდინებით მორწყვის საშუალება ექნება 2928 ჰექტარ სავარგულს.

სარეაბილიტაციო სამუშაოები მიმდინარე წლის სექტემბრის ბოლოს დაიწყო და 2019 წლის ივლისში დასრულდება.

პარალელურად, გ-2 გამანაწილებელი არხის რეაბილიტაციაზე დაწყებულია დეტალური პროექტის მომზადება, რომლის დასრულების ვადაა 2019 წლის აპრილი, ხოლო სარეაბილიტაციო სამუშაოების განხორციელება დაგეგმილია 2019-2020 წლებში.

რეაბილიტაცია, სოფლის მეურნეობის განვითარების საერთაშორისო ფონდის (IFAD) სოფლის მეურნეობის მოდერნიზაციის, ბაზარზე წვდომის და მდგრადობის პროექტის (AMMAR) ფარგლებში ფინანსდება.

ზემო სამგორის სარწყავი სისტემის რეაბილიტაცია დასრულდა

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს შპს „საქართველოს მელიორაცია“ გარდაბნის მუნიციპალიტეტში, ზემო სამგორის სარწყავი სისტემის ზემო მაგისტრალური არხის გ-7 გამანაწილებლის რეაბილიტაცია დაასრულა.

პროექტის ფარგლებში, რკინაბეტონის 4 კმ სიგრძის ახალი არხი მოეწყო. რეაბილიტაცია ჩაუტარდა მაგისტრალური არხის წყალგამანაწილებელს და მასზე არსებულ სხვადასხვა ტიპის ჰიდროტექნიკურ ნაგებობებს.

დამონტაჟდა წყალაღების კვანძები და პარაბოლური ღარები. სამუშაოები, რომელიც საირიგაციო სისტემას ჩაუტარდა, უზრუნველყოფს სოფელ სართიჭალაში დამატებით 1 200 ჰექტარი სასოფლო-სამეურნეო მიწის ფართობის მორწყვას.

ბოლო 6 წლის განმავლობაში ქვემო ქართლში, სამელიორაციო ინფრასტრუქტურის 39 სარეაბილიტაციო პროექტი განხორციელდა. შედეგად, რეგიონში დამატებით 23 475 ჰექტარია წყალუზრუნველყოფილი, ხოლო სარწყავი წყლის მიწოდება 22 520 ჰექტარ სავარგულზე გაუმჯობესდა.

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს შპს „საქართველოს მელიორაცია“ ლამი-მისაქციელის სარწყავი სისტემის რეაბილიტაციას ახორციელებს.

პროექტის ფარგლებში, არხების ფილტრაციის სანიანალმდევო ღონისძიებები 2030 მეტრი სიგრძის მონაკვეთზე მიმდინარეობს. მონტაჟდება ახალი, რკინა-ბეტონის ფილები; ეწყობა მაგისტრალური არხის ჩამქრობი ჭა და ბერმები.

ლამი-მისაქციელის სარწყავი სისტემა მცხეთა-მთიანეთის რეგიონის 15 სოფელს (წითელ-სოფელს, ნაოზას, ადდგომლიანთკარს, მისაქციელს, ნატახტარს, ახალუბანს, წილკანს, ერედა, ძალისს, მუხრანს, ქანდას, ჩარდახს, წეროვანს, გოროვანსა და ვარდისუბანს) ემსახურება.

სარწყავი სისტემა 5 000 ჰექტარამდე სასოფლო-სამეურნეო მიწის ფართობს რწყავს.

ბოლო 6 წლის განმავლობაში მცხეთა-მთიანეთის რეგიონში დასრულდა სამელიორაციო ინფრასტრუქტურის 13 სარეაბილიტაციო პროექტი, შედეგად, დამატებით წყალუზრუნველყოფილია 4 660 ჰექტარი სასოფლო-სამეურნეო მიწის ფართობი, სარწყავი წყლის მიწოდება გაუმჯობესდა 1 600 ჰექტარზე, ხოლო დრენირებული მიწის ფართობი შეადგენს 3 400 ჰექტარს.

გაიწმინდა და მოწესრიგდა 697კმ სამელიორაციო არხი შეკეთდა სხვადასხვა ტიპის 351 ჰიდროტექნიკური ნაგებობა.

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო, ქალაქ თბილისის მერიის მხარდაჭერით, ახალი წლის მოახლოებასთან დაკავშირებით, კამპანიას **წა მოჭრი, მორო!** აგრძელებს, რაც ბუნებრივი ნაძვის ხის მოჭრის პრევენციას ითვალისწინებს. ინიციატივა გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრის დირექტორმა თამარ ალადაშვილმა კერძო კომპანიების წარმომადგენლებს გააცნო და მათი ჩართულობის მნიშვნელობაზე ესაუბრა.

კამპანიის მონაწილეებს საშუალება აქვთ შეარჩიონ ადგილმდებარეობა (როგორც თბილისში, ასევე საქართველოს რეგიონებში მდებარე სკვერები, ბალები, პარკები) და საცხოვრებელი სახლის, ან კომპანიების მიმდებარე ტერიტორიებზე მდებარე ნაძვის ხე თავად მორთონ.

საქართველოში გავრცელებული სახეობებიდან საახალწლოდ დეკორატიული დანიშნულებით გამოიყენება აღმოსავლეთის ნაძვი (Picea orientalis) და კავკასიური სოჭი (Abies nordmanniana), რომელთა ზრდაც 100-120 წელს და მეტ ხანსაც გრძელდება და 50 მეტრამდე სიმაღლეს აღწევს. როგორც ნაძვი, ასევე სოჭიც 150-300 წელს ცოცხლობენ.

გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტი წინასახალწლოდ, წინვოვანი ხეების უკანონოდ მოპოვებისა და რეალიზაციის ფაქტების პრევენციის მიზნით, გააძლიერებს კონტროლს სახელმწიფო ტყის ფონდის, დაცული ტერიტორიების, თვითმმართველი ერთეულის ხე-მცენარეების მოპოვების, ტრანსპორტირებისა და მათი რეალიზაციის ფაქტებზე. გამოვლენილ დარღვევებზე გატარდება შესაბამისი პასუხისმგებლობის ზომები.

ქ. თბილისში, სასტუმრო „ქორთიარდ მარიოტში“, ბუნების დაცვის მსოფლიო ფონდმა (WWF), გერმანიის მთავრობის ფინანსური მხარდაჭერით (BMZ/ KFW), კავკასიის ეკორეგიონის კონსერვაციის გეგმის განახლებისადმი მიძღვნილ ექსპერტთა და დაინტერესებულ მხარეთა რეგიონულ შეხვედრას უმასპინძლა.

ღონისძიებას კავკასიის ეკორეგიონის ექვსივე ქვეყნის - საქართველოს, სომხეთის, აზერბაიჯანის, თურქეთის, ირანის და რუსეთის სამთავრობო, არასამთავრობო და სამეცნიერო წრეების წარმომადგენლები ესწრებოდნენ. შეხვედრა მიზნად ისახავდა რეგიონში ახალი გარემოსდაცვითი გამოწვევების გათვალისწინებით კავკასიის ეკორეგიონის კონსერვაციის განახლებული გეგმის სამუშაო ვარიანტის განხილვასა და სრულყოფას.

კავკასიის ეკორეგიონის კონსერვაციის პირველი გეგმა ჯერ კიდევ 2000-იან წლების დასაწყისში გამოიცა. აღნიშნული გეგმა წარმოადგენს სტრატეგიულ დოკუმენტს, რომელიც განსაზღვრავს კავკასიის ეკორეგიონში უნიკალური

ბუნების დაცვის პრიორიტეტულ მიმართულებებს და უზრუნველყოფს შესაბამის დაინტერესებულ მხარეთა კოორდინირებასა და თანამშრომლობას.

ეპროკუდი ნაძვი-PICEA EXCELSA

ნაძვი მარადმწვანე ტანმალალი ხეა. გავრცელებულია, უმთავრესად, დასავლეთ საქართველოსა და ბორჯომის ხეობაში, აღმოსავლეთით მისი გავრცელების საზღვარი მიჰყვება კავკასიონის მთავარ ქედს შავი არაგვის ხეობამდე და სამხრეთ მთიანეთს თბილისის მერიდიანამდე.

იზრდება ზღვის დონიდან 2200-2300 მეტრამდე. ტყის მასივებს ქმნის უმთავრესად ნაძვისა და სოჭის სარტყელში, ზღვის დონიდან 1500-1800 მეტრზე.

საქართველოს ფარგლებს გარეთ იგი გავრცელებულია ჩრდილო კავკასიისა და თურქეთში.

ზრდა - 15-20 წლამდე იზრდება შედარებით ნელა, შემდეგ კი საკმაოდ სწრაფად; მსხმოიარობას თავისუფლად მდგომი ხე 20-25 წლისა იწყებს, ტყეში კი - უფრო გვიან.

გარდა იმისა, რომ ნაძვი თავისი მარადმწვანე ბუნებით ზამთარშიც კი საგაზაფხულო, ფერად განწყობას ქმნის და დადებით ემოციებს იწვევს, იგი დიდი რაოდენობით გამოყოფს ფიტონციდებს, რომელიც, თავის მხრივ, მთანთქავს გარემოში

არსებულ შხამებს და ჰაერს ასუფთავებს. მისი მერქანი და წიწვებიც კი, დიდი რაოდენობით C ვიტამინს შეიცავს. ის სამკურნალო მცენარეა და მისი ნაყენი გამოიყენება ისეთი დაავადებების დროს, როგორცაა: ტუბერკულოზი, რევმატიზმი, ბრონქიალური ასთმა, ანგინა, რინიტი, კატარიდასხვა. ვიტამინებით მდიდარი ნაძვის წიწვების, ღეროებისა და გირჩების ნახარში ამაღლებს იმუნიტეტს. წიწვების აბაზანა რეკომენდებულია გადაღლილობის მოსახსნელად.

მოვლა - სახლის პირობებში ნაძვის ხის მოვლისას, არ უნდა გამოვაშროთ ნიადაგი; ნაძვის ხე მაღალ ტემპერატურაზე არ უნდა იყოს.

ყინვების პერიოდში, ნაძვის ხის გადარგვა რეკომენდებული არ არის და უმჯობესია, გაზაფხულზე, ყინვის პერიოდის დასრულების შემდეგ გადაირგას. ასევე, გადარგვამდე ნიადაგს მომზადება სჭირდება.

წინვოვანი მცენარე ვერ იტანს წყლის ჩადგმას, ამიტომ უნდა ვნახოთ, რამდენად ახერხებს წყალი გასვლას. შესაძლებელია: ამოიღეთ ორმო, ჩაასხით წყალი და დაელოდეთ, რამდენ

ხანში ჩაინრიტება. თუ მეორე დღეს წყალი ისევ დგას ორმოში, გირჩევთ, რომ ნაძვი ამ ადგილას არ ჩარგოთ. სწორად შერჩეულ ადგილას ნაძვის ჩარგავის შემდეგ, კარგად უნდა მორწყათ. თუ ზამთრის ან გვიანი შემოდგომის პერიოდში ჩარგეთ, ნაძვს ხშირი მორწყვა არ სჭირდება, მაგრამ ახალჩარგული არ უნდა გამოშრეს, ყურადღება უნდა მივაქციოთ და მოვრწყათ პერიოდულად. თუ წვიმებია, რა თქმა უნდა, მორწყვა საჭირო არ არის.

კავკასიური ფიჭვი PINUS SOSNOWSKYI

ფიჭვი ივითარებს მძლავრ ფესვთა სისტემას. იგი გვალვაგამძლე და სინათლის მოყვარული მცენარეა, დაჩრდილვას ვერ იტანს. ტყეებს (ფიჭვნარებს) ქმნის, როგორც მდიდარ, ისე მწირ და ქვიან ნიადაგზე, კირქვებსა და ტორფიან ჭაობებზე, ცოცხლობს 300-350 წელს.

ფიჭვის წიწვები შეიცავს ეთეროვან ზეთებს, C ვიტამინს, განსაკუთრებით ზამთარში, მასში კაროტინი და ფიტონციდებია.

ფიჭვი გავრცელებულია საქართველოს მთიანეთში, ბევრ ადგილას გვხვდება ფიჭვნარები.

ზრდა - ფიჭვი კარგად ხარობს ღარიბ ქვიშნარ ნიადაგებში, მდინარეთა ხეობებში, ინტენსიურად იზრდება პირველი 30-40 წელი, ყოველწლიურად იმატებს 70-80 სმ. ცოცხლობს 350-400 წელი.

მოვლა - ფიჭვი ადვილად ეგუება გარემოპირობებს. უყვარს ზომიერი რწყვა. სახლის პირობებში იგი რთულად ხარობს.

აპაკი CELTIS

მცენარეების გვარი კანაფისებრთა ოჯახისა. უმეტესად ხეა, იშვიათად ბუჩქი.

აერთიანებს 75-მდე სახეობას. გავრცელებულია ჩრდილოეთ ნახევარსფეროს ზომიერ სარტყელსა და ტროპიკებში. ზომიერი სარტყლის მშრალ ადგილებში გვხვდება ფოთლომცვივანი, ტროპიკებსა და სუბტროპიკებში, ხშირად, მარადმწვანე სახეობები. აპაკის მორიგეობით განლაგებული ფოთლები, ჩვეულებრივ, ასიმეტრიულია, დაკბილული, იშვიათად კიდემთლიანი. ნაყოფი კურკიანაა, საკვებად ვარგისია.

ზრდა - აპაკი სინათლისა და სითბოს მოყვარული, გვალვაგამძლე მცენარეა. კარგად ეგუება მშრალ, ქვალორდიან და კლდოვან ადგილებს. მის მაგარ მერქანს იყენებენ სადურგლო საქმეში. ქერქი შეიცავს მთრიმლავ ნივთიერებებს.

მოვლა - იტანს სხვა ფორმირებას. სჭირდება ადრეულ გაზაფხულზე შენამვლა. გაზაფხულში საჭიროებს 3 დღეში ერთხელ მორწყვას, ხოლო, ზამთარში თუკი ნიადაგი გამოუმრა მხოლოდ მაშინ უნდა მოირწყას.

ნავენახევის მღვიმის ბუნების ძეგლზე შესაძლებელია შემდეგი ტურების ორგანიზება:

- სპელეოტური
- ტურები ფოტომოცვარულათვის
- ღია გაკვეთილის ჩატარება საგანმანათლებლო მოედანზე.

იმერეთის მღვიმეების დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაცია შეიქმნა 2011 წელს. შექმნის მიზანს წარმოადგენდა იმერეთის რეგიონში არსებული პალეონტოლოგიური, სპელეოლოგიური, გეოლოგიური და ბოტანიკური ხასიათის ბუნების ძეგლების არსებობა.

დღეისათვის, იმერეთის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაცია მართავს 1 ნაკრძალს, 1 აღკვეთილსა და 17 ბუნების ძეგლს.

იმერეთის მღვიმეები არამარტო საქართველოში, არამედ საქართველოს ფარგლებს გარეთაც დიდი პოპულარობით სარგებლობს. ამის ნათელი მაგალითია პრომეთეს მღვიმე, მას მხოლოდ წელს, 175 000 ადამიანზე მეტი ესტუმრა.

თერჯოლაში ნავენახევის მღვიმე გაიხსნა

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტოს ორგანიზებით, თერჯოლაში, ნავენახევის მღვიმე ახალი ეკოტურისტული ინფრასტრუქტურით გაიხსნა.

ადგილზე აშენდა ვიზიტორთა ცენტრი, კაფეტერია და სუვენირების მაღაზია. ასევე, გამოიყო საგანმანათლებლო სივრცე. მღვიმეში დამონტაჟდა თანამედროვე განათების სისტემა და მოეწყო ეკოტურისტული ბილიკი. ინფრასტრუქტურული პროექტი საქართველოს ბიუჯეტიდან 980 000 ლარით იყო დაფინანსებული.

გახსნის ოფიციალურ ღონისძიებას ადგილობრივი მოსახლეობა ესწრებოდა. მათ სიტყვით გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილემ, იური ნობაძემ მიმართა.

„მინდა განსაკუთრებით აღვნიშნო, რომ რეგიონში დაცული ტერიტორიების დაარსებას და ეკოტურიზმის განვითარებას განსაკუთრებული მნიშვნელობა აქვს ადგილობრივი მოსახლეობისთვისაც, ვინაიდან ეკოტურიზმის განვითარებით მნიშვნელოვნად უზრუნველდება

ადგილობრივი მოსახლეობის სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობა. მე იმედი მაქვს, რომ ნავენახევის მღვიმის გახსნის შემდგომ, თერჯოლაში გაიზრდება ვიზიტორების რაოდენობა, რაც თქვენ საშუალებას მოგვცემთ, ადგილზევე გაყიდოთ თქვენი პროდუქცია, გახსნით ახალ კვების ობიექტებს, მოაწყობთ საოჯახო სასტუმროებს, რაც გააუმჯობესებს სოციალურ მდგომარეობას. დარწმუნებული ვარ, ეს იქნება თერჯოლის მუნიციპალიტეტის განვითარებისთვის ახალი შესაძლებლობა“,- განაცხადა მინისტრის მოადგილემ.

ნავენახევის მღვიმე თერჯოლის მუნიციპალიტეტში, სოფელ ნავენახევის მიდამოებში მდებარეობს და განსხვავებული და ლამაზი ფორმის სტალაგმიტებით, სტალაგნატებითა და სტალაქტიტებით გამოირჩეული

250 მეტრის სიგრძის ორსართულიანი და 4-დარბაზიანი მღვიმეა. ის შესასვლელიდან 30-ე მეტრზე ორად იყოფა. მეორე სართული პატარა საფეხურებით დაკავშირებულია დარბაზთან. მღვიმეს გასასვლელი არ აქვს, ამოკეტილია სტალაგნატით, რომლის სისქე 7 მეტრია. მეორე სართული მოკლე საფეხურებით ვრცელ დარბაზს უკავშირდება, რომლის ჭერის სიმაღლე 15 მ-ს აღემატება. მღვიმის სიგრძე 210 მეტრია და 4 დარბაზისაგან შედგება. მღვიმე პირველად გამოკვლეული იქნა პროფესორ ლ. მარუაშვილის მიერ გასული საუკუნის 30-იან წლებში, 1981 წელს, ადგილობრივმა მცხოვრებმა - დებმა ხუჯაძეებმა მღვიმის არსებობის შესახებ პირველებმა გამოაქვეყნეს ინფორმაცია პრესაში. 2007 წელს მღვიმეს მიენიჭა ბუნების ძეგლის სტატუსი.

მაცნეარებათა დოქტორი, პროფესორი ემილ წერეთელი

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს გარემოს ეროვნული სააგენტოს გეოლოგიის დეპარტამენტის უფროსის მოადგილე, მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი ემილ წერეთელი გეოლოგიის დარგში 1955 წლიდან საქმიანობს.

უნივერსიტეტის დასრულების შემდეგ, თავისი პროფესიის ძირითად მიმართულებად აირჩია საინჟინრო-გეოლოგია, გეოდინამიკა, გეომორფოლოგია-გეოეკოლოგია და მეოთხეული

პერიოდის კვლევა. მისი კვლევის სფეროს წარმოადგენდა კავკასია, შუა აზიის რეგიონები, პონტიდები. მის სახლს უკავშირდება საინჟინრო-გეოდინამიკის მიმართულების სკოლის დაფუძნება საქართველოში. ემილ წერეთელმა შუა აზიის რეგიონში 5 წლიანი მოღვაწეობისა და ასპირანტურის დამთავრების შემდეგ, მუშაობა დაიწყო „საქგეოლოგიაში“ და სათავეში ჩაუდგა გეოლოგიის საქმიანობის სრულიად ახალ მიმართულებას - სტიქიური გეოლოგიური მოვლენების კვლევას. 2006-2014 წლებში, ხელმძღვანელობდა გეოლოგიის დეპარტამენტს.

ემილ წერეთლის მიერ საქართველოს მასშტაბით დამუშავებული საშიში გეოლოგიური პროცესების განვითარების საინჟინრო-გეოლოგიური რუკა 1:200000 მასშტაბში და სპეციალიზირებული რუკები მენჯურულ-ღვარცოფული მოვლენებით დაზიანებადობის ხარისხისა და აქტიურობის რისკის მიხედვით 1:500000 მასშტაბში, დაედო ბაზისურ საფუძვლად საქართველოს „ეროზიის სანინაადმდეგო გენერალური სქემის დამუშავებას“ და გეოლოგიური სტიქიის რეგიონალური ხასიათის გეომონიტორინგული კვლევების წარმოებას.

უნდა აღინიშნოს, რომ საქართველოს

ეროვნული ატლასი, რომელიც მიმდინარე წელს გამოიცა გერმანიაში, წარდგენილი იქნა 2018 წლის ფრანკფურტის წიგნის ბაზრობაზე და მასში წარმოდგენილი 5 რუკა თავისი განმარტებით ბარათით დამუშავებულია ემილ წერეთლის მიერ.

ემილ წერეთელი ასევე ეწეოდა (1966-2006 წ.წ.) პედაგოგიურ მოღვაწეობას დოცენტისა და პროფესორის სტატუსით ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში და კითხულობდა ლექციების კურსს საინჟინრო-გეოლოგიაში, მეოთხეულის გეოლოგიაში, გეოეკოლოგიაში და ბუნების კატასტროფული მოვლენების საკითხებში.

ემილ წერეთელს თავისი მოღვაწეობის პერიოდში გამოქვეყნებული აქვს 400-მდე მეცნიერული ნაშრომი (მათ შორის, 20 მონოგრაფიული ნარკვევი) როგორც საქართველოში, ასევე საზღვარგარეთ და 50 მონოგრაფიული ხასიათის გეოლოგიური ანგარიში. ემილ წერეთლის სამეცნიერო მოღვაწეობა სათანადოდ იქნა შეფასებული, როდესაც 2014 წელს ამერიკის ბიოგრაფიულ გამომცემლობათა საბჭომ „Who is Who“ (ვინ ვინ არის), შეიყვანა 31-ე გამოცემაში და გადმოეცა დამადასტურებელი სერტიფიკატი, ხოლო 2014

და 2017 წლებში კემბრიჯის საერთაშორისო ბიოგრაფიულმა ცენტრმა ორჯერ აღიარა მსოფლიოს 100 საუკეთესო მეცნიერეთა შორის (მეცნიერების ყველა მიმართულება) და აღნიშნული დაადასტურა მედლებითა და შესაბამისი დიპლომებით.

ემილ წერეთელი მონაწილეა მრავალი ეროვნული და საერთაშორისო გრანტების, ადგილობრივი და საერთაშორისო კონგრესების, სიმპოზიუმებისა და კონფერენციების.

ემილ წერეთელი არის საქართველოს საინჟინრო აკადემიის ნამდვილი წევრი, ასევე, საერთაშორისო საინჟინრო-გეოლოგიის ასოციაციის (IAEG), მენყრებისა და ღვარცოფების საერთაშორისო კონსორციუმის, გეოდეზიისა და გეოფიზიკის საერთაშორისო კავშირის გეოფიზიკური რისკების და მდგრადი მდგრადი განვითარების კომისიების და საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის მთიანეთის პრობლემათა შემსწავლელი და ბუნებრივი კატასტროფების მართვის კომისიების წევრი. ემილ წერეთლის ხელმძღვანელობით მრავალ სპეციალისტს მიღებული აქვს დოქტორის ხარისხი, ხოლო ამჟამად, ხელმძღვანელობს რამდენიმე დოქტორანტს.

დაიცავი ბუნება!

ილია გიორგაძე

მეტყვევა

იმერეთის სატყეო სამსახური

დავიბადე ვანის რაიონის სოფელ ციხესულოში; სკოლის დამთავრების შემდეგ, სამხედრო სავალდებულო სამსახური მოვიხადე. როცა პროფესიის არჩევის დრო დადგა, ბევრი არ

მიფიქრია, გადავწყვიტე მეტყვევ გავეზდარიყავი. ჩვენს სოფელში, ციხესულოში, გამორჩეულად პატივსაცემი კაცი, პროფესიით მეტყვევ ცხოვრობდა. ჩემთვის ერთგვარი მაგალითი იყო და სწორედ ამ მაგალითის გავლენით შევაჩერე არჩევანი ტყის მცველის პროფესიაზე.

მეტყვევობა ძალიან რთული პროფესიაა; რაც უფრო მეტ სირთულეს აწყდები, მით უფრო გაყვარებს თავს, მასზე მეტად დამოკიდებულს გხდის.

ტყე ცოცხალი ორგანიზმი - იზადება, იზრდება, ბერდება და... გამხმარი ხის მოჭრაჲ კი გულს მტკენს..

ტყეს დაცვა და გაფრთხილე ყველასგან სჭირდება. ჩვენი ჯანსაღი ხვალისდელი დღე, დიდწილად, ტყეზეა დამოკიდებული.

ამრა ჭკაძე

ტყის მცველი

სამეგრელო-ზემო სვანეთის სატყეო სამსახური

დავიბადე და გავიზარდე მესტიის რაიონში, სოფელ ვეძში. პროფესიით პედაგოგი ვარ, 16 წელი სკოლაში ვიმუშავე, შემდეგ კი, მეტყვევ გახდი. სატყეო სააგენტოში მუშაობა ახალი დაწყებული მქონდა, 1500-1600 მეტრ სიმაღლეზე ხანძარი რომ გაჩნდა; ყველა თანამშრომელთან ერთად მეც წავედი, ერთადერთი ქალი ვიყავი და ხანძარს ვებრძოდი.

ქალბატონებს მინდა ვუთხრა, რასაც გულით აკეთებ, რომელი საქმეც გიყვარს და პასუხისმგებლობით ეკიდები, შედეგს აუცილებლად იღებ, ყველაფერი გამოგდის.

ზურაბ ხშიადაშვილი

მეტყვევა

შიდა ქართლის სატყეო სამსახური

დავიბადე გორის რაიონის სოფელ ბრონლეთში. 1973 წელს სატყეო სამეურნეო ფაკულტეტზე ჩავაბარე. გამორჩეული, საუკეთესო პედაგოგები მყავდა. დღესაც მახსოვს მათი დამოკიდებულება ტყის მიმართ. ტყეში რომ მივყავდით პრაქტიკულ სწავლებებზე, ჩემი პედაგოგების შემყურეს, მეგონა ტყეს ელაპარაკებოდნენ, ყველა ხის ესმოდათ. ბუნება ისეთი ფენომენია, თავს თვითონ შეგაყვარებს; შეუძლებელია ტყეში ნაკადულის ხმა მოისმინო, ხის შრიალს დაუგდო ყური და გულგრილი დარჩე. მეტყვევ ტის მცველი და მასზე შეყვარებული ადამიანია. ძალიან გამახარებენ ჩემი შთამომავლები, თუ რომელიმე ჩემს პროფესიას აირჩევს და ტყის გულშემატკივარი გახდება.

ეროვნული სატყეო სააგენტო, გერმანიისა და ავსტრიის მთავრობების დახმარებით, 2014 წლიდან აქტიურად მუშაობს ქვეყანაში სატყეო განათლების გაუმჯობესების ხელშეწყობის მიმართულებით. ოთხმა პროფესიულმა კოლეჯმა (ახალციხის კოლეჯი „ოპიზარი“, კაჭეთის კოლეჯი „აისი“ ქობულეთის „ახალი ტალღა“ და წინამძღვრიათკარის პროფესიული სასწავლებელი) გასულ წელს განახლებული პროგრამით დაიწყო სატყეო საქმის სპეციალისტის პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამის დანერგვა. მნიშვნელოვანია, რომ სწავლება სრულად ფინანსდება სახელმწიფოს მიერ.

სატყეო საქმის სპეციალისტის პროფესიული სწავლების პროგრამა წარმატებით მიმდინარეობს. მეტყვევის პროფესია საჭირო და პრიორიტეტულია, იზრდება მოთხოვნა პროფესიულ კადრზე. მნიშვნელოვანია ქვეყანაში სატყეო განათლებისა და პროფესიული სწავლების მხარდაჭერა და პოპულარიზაცია.

- შემუშავებულია სატყეო განათლების სტრატეგია და სამოქმედო გეგმა 2017-2020 წლებისთვის, რომელიც მოიცავს ყველა საფეხურის განათლების გაუმჯობესებისაკენ მიმართულ ღონისძიებებს.

- პროფესიულ კვალიფიკაციათა განვითარების ხელშეწყობის პროგრამის ფარგლებში მოხდა სატყეო საქმის სპეციალისტის პროფესიული სტანდარტისა და საგანმანათლებლო პროგრამის შემუშავება ეროვნული სატყეო სააგენტოს სპეციალისტების მონაწილეობით.

- განხორციელდა კოლეჯების ტექნიკური მხარდაჭერა და აღჭურვა იმ საჭირო ინვენტარით რაც აუცილებელია ამ პროფესიის ეფექტური სწავლებისათვის.

- გადამზადდნენ მასწავლებლები, მათ შორის ეროვნული სატყეო სააგენტოს თანამშრომლები.

- სასწავლო დაწესებულებებსა და სააგენტოს შორის გაფორმებულია ურთიერთანამშრომლობის მემორანდუმები, რაც ხელს შეუწყობს მომავალში კიდევ უფრო მჭიდრო და ეფექტურ თანამშრომლობას.

ქვეყნის ტყეების შესახებ განახლებული მონაცემები იძლევა ტყისარგებლობისა და ტყის მართვის უკეთ დაგეგმვის საშუალებას და ტყის მდგრადად მართვის შესაძლებლობას, რაც პირდაპირ აისახება მოსახლეობაზე ტყის რესურსებზე მათი მოთხოვნილების დაკმაყოფილების მხრივ.

ციტრუსის სარეველები

ციტრუსოვანი კულტურები მარადმწვანე მცენარეებია ტეგანისებრთა ოჯახიდან. ისინი მიეკუთვნებიან სუბტროპიკულ ხეხილოვნებს და მოჰყავთ მსოფლიოს ბევრ ქვეყანაში. ციტრუსოვანი კულტურების სამშობლოა ინდოეთი, ჩინეთი და ინდოჩინეთი. ევროპაში ცნობილი იყო მე-13 საუკუნეზე ადრე. მათ დიდი ფართობი უკავია აშშ-ში, ჩინეთის სამხრეთ და ცენტრალურ რაიონებში, იაპონიაში, ინდოეთში, პაკისტანში, ავსტრალიაში, აფრიკისა და ხმელთაშუაზღვისპირეთის ქვეყნებში.

მსოფლიოში ციტრუსების წარმოება 1985-2005 წლებში სწრაფად გაიზარდა. ციტრუსების წარმოებით მსოფლიოში პირველ ადგილზეა ჩინეთი, შემდეგ მექსიკა, ესპანეთი, არაბთა გაერთიანებული საამიროები, არგენტინა, ავსტრალია და ჩილე.

საქართველოში ციტრუსოვანი კულტურები ცნობილია მე-12 საუკუნიდან. პირველად მათი ინტროდუქცია მოხდა მე-19 საუკუნის ბოლოს და მე-20 საუკუნის დასაწყისში. ციტრუსების პლანტაციები გაშენებულია დასავლეთ საქართველოს ტენიან სუბტროპიკულ ზონაში, შავი ზღვის სანაპიროზე: აჭარაში, გურიაში, სამეგრელოსა და აფხაზეთში.

სამრეწველო წარმოების მხრივ ციტრუსებიდან პირველ ადგილზეა ფორთოხალი, შემდეგ გრეიფრუტი, მანდარინი, ლიმონი, ლაიმი და სხვა. მათი ნაყოფი გამოირჩევა სასიამოვნო გემოთი, აქვს დიეტური და სამკურნალო მნიშვნელობა, შეიცავს ლიმონმჟავას, შაქარს, C (60 მგ%-ზე მეტს), P, B ჯგუფის ვიტამინებს, პექტინს და სხვა. ნაყოფს იყენებენ ნედლად (ხილად), გადამამუშავებელი სახით (წვენი, მურაბა, ცუკატი, ლიქიორი) და კულინარიაში.

კანისაგან, ყვავილისა და ფოთლისგან იღებენ ეთეროვან ზეთს საპარფუმერო და კვების მრეწველობისთვის.

ციტრუსების პლანტაციებში გავრცელებულია შემდეგი სარეველები: დიდი ხვართელა (*Calystegia sepium* L.R.Br.), მელაკუდა (*Alopecurus pratensis* L.), ბურჩხა (*Echinochloa crus-galli* (L.) R. et Sch.), აბზინდა (*Artemisia absinthium* L.), მხოხავი ჭანგა (*Agropyrum repens* (L.) P. B.), გლერტა (*Cynodon dactylon* (L.) Pers.), ღვარძლი (*Lolium temulentum* L.), მწყერფხვა (*Digitaria ischaemum* L.), ჟუნურუკი (*Stallaria media* (L.) Cyr.), შალაფა (*Sorghum halepense* (L.) Pers.), შვიტა (*Equisetum* L.), მათიტელა (*Polygonum* L.), თავცეცხლა (*Galeopsis tetrahit* L.), წინმატურა (*Capsella bursa-pastoris* (L.) Medic.), ბოსტნის ია (*Veronica persica* Poir.), რძიანა (*Euphorbia* L.), კურსთავი (*Tribulus terrestris* L.), ჭინჭარი (*Urtica diodica* L.), აბილილი (*Ipomea purpurea* Roth.), წითელი წივანა (*Festuca rubra* L.), მარწყვაბალახა (*Potentilla tormentilla* Neck.), გალინსონგა (*Galinsoga parviflora* Cav.), ღორის ბირკა (*Xanthium strumarium* L.) და სხვა.

დიდი ხვართელა - CALYSTEGIA SEPIUM L. R. BR.

მრავალწლიანი, ფესურიანი, აბეზარი, შხამიანი სარეველა მცენარეა ხვართელასებრთა ოჯახიდან; ფესვები ღრმად ვრცელდება ნიადაგში; ღერო - სუსტია, მხვიარა, შეუბუსავი, 2-3 მ სიგრძის ფოთლები - მარტივი, მორიგეობით განლაგებული, ყუნწიანი, გულისებურ-შუბისებრი, შეუბუსავი; ყვავილი - ზარისმაგვარი, თეთრი ან ვარდისფერი, ყვავილობს მაისიდან

სექტემბრის ჩათვლით; ნაყოფი - მომრგვალო კოლოფი, ერთბუდინი, მრავალთესლიანი, დიამეტრით 1 სმ; თესლი - უკუკვერცხისებრი, სამწახნაგიანი, სუსტად დანაოჭებული, გლუვი, თითქმის შავი, მუქი ყავისფერი, მოყვანილობით ჰგავს ხვართელას თესლს, მაგრამ შედარებით მსხვილია, სიგრძე 3.5-4.5 მმ, სიგანე 2.25-3 მმ.

აბზინდა - ARTEMISIA ABSINTHIUM L.

მრავალწლიანი, ბალახოვანი, ფესურიანი მცენარეა როთულყვავილოვანთა ოჯახიდან, ახასიათებს სუციფიკური სუნი და მწარე გემო. ფესვი - მთავარღერძა, ღერო - სწორმდგომი, ზედა ნაწილში დატოტვილი, 1 მ სიმაღლის, მოვერცხლისფრო-ნაცრისფერი; ფოთლები - ფესვთან განლაგებული სამჯერ ფრთისებრგანკვეთილია, ღეროს ფოთლები - ორჯერ ფრთისებრგანკვეთილი, ზედა ფოთლები

სამწკვიანი ან მთლიანი; ყვავილედი - კალათა, სფეროსებური, 2.5-3.5 მმ დიამეტრით, ყვავილი ყვითელი, წვრილი, მილისებური, ყვავილობს ივნის-ივლისში; თესლურა ყავისფერი, მოგრძო ცილინდრული, 1 მმ, მნიფდება აგვისტო-სექტემბერში.

მელაკუდა - ALOPECURUS PRATENSIS L.

მრავალწლიანი, ბალახოვანი სარეველაა მარცვლოვანთა ოჯახიდან; ფესურა - მოკლე; ღერო - სწორი, 50-120 სმ სიმაღლის; ყვავილედი - საგველა, ყვავილობს ივნისში. მარცვალი

ოვალურ-კვერცხისებრი, ღია ყვითელი, სიგრძე 1.25-2 მმ, ერთ მცენარეზე ვითარდება 600-800 თესლი, მნიფდება ივლისში.

აბილილი - IPOMEA PURPUREA ROTH.

ერთწლიანი, ლიანამცენარეა ხვართელასებრთა ოჯახიდან; ღერო - ხვიარა ან გართხმული, შებუსავი, 6 მ-მდე სიგრძის; ფოთლები - მწვანე, კვერცხისებურ-წანვეტებული, მწვანე,

გრძელი ყუნწით; ყვავილი - ერთეული, დიდი, ძაბრისებრი, იასამნისფერი, მენამული, 6 სმ დიამეტრის; თესლი - სამწახნაგიანი, ყავისფერი, გლუვი.

ბოსტნის ია - VERONICA PERSICA POIR.

ერთლიანი, ბალახოვანი მცენარეა მრავალძარღვასებრთა ოჯახიდან; ღერო - მხოხავი, სუსტი, დატოტვილი, ცილინდრული, შებუსული, 10-70 სმ სიგრძის; ფოთოლი - მოპირდაპირედ განლაგებული, კვერცხისებური,

ზედა - მჯდომარე, დანარჩენი - ყუნწიანი, დაკბილული; ყვავილი - ცისფერი, 15 მმ დიამეტრის, ყვავილობს გაზაფხულ-ზაფხულში; ნაყოფი - კოლოფი, თესლი მოგრძო, სუსტად დანაოჭებული, სიგრძე 1.5-2.5 მმ.

შვიტა - EQUISETUM L.

მრავალლიანი, ბალახოვანი, ფესურიანი მცენარეა შვიტასებრთა ოჯახიდან; იზრდება ნოტიო ნიადაგზე; ფესურა მცოცავი, რუხი მოშავო; ღერო მკრთალი წაბლისფერი, 15-30 სმ სიმაღლის; ყვავილები არ აქვს;

მრავლდება ფესურით და სპორებით, რომლებიც აპრილ-მაისში მწიფდება; თითქმის მთელ საქართველოშია გავრცელებული; ძნელად ამოსაძირკვი სარეველაა.

აქროსთავი - TRIBULUS TERRESTRIS L.

ერთლიანი ბალახოვანი მცენარეა; ფესვი - მთავარღერძა, წვრილი; ღერო - დატოტვილი, მიწაზე გართხმული, 10-60 სმ; ფოთოლი - წვილფრთართული; ყვავილი - წვრილი, ყვითელი, ერთეული, ყვავილობს შუა

გაზაფხულიდან ყინვების დაწყებამდე; ნაყოფი - კაკლუჭა, დაფარულია ეკლებით, ჩალისფერი, სიგრძე 4-6 მმ, სიგანე 3-5 მმ, თესლი მოგრძო - ოვალური, გლუვი, ღია ყავისფერი, სიგრძე 2.75-3 მმ, სიგანე 0.75-1 მმ.

გაღინსოგა - GALINSOGA PARVIFLORA CAV.

ერთლიანი, ბალახოვანი, ფართოფოთლიანი, საგაზაფხულო სარეველა მცენარეა რთულყვავილოვანთა ოჯახიდან; ღერო - სწორმდგომი, შიშველი ან მცირედ შებუსული, ჩვეულებრივ დატოტვილი, სიმაღლით 10-100 სმ; ფოთლები - მოპირისპირედ განლაგებული, კვერცხისებური, კიდევბზე წვრილად

დაკბილული; ყვავილედი - კალათა, პატარა ბომის, განაპირა ყვავილები თეთრია, შიდა - ყვითელი, ყვავილობს ივლის-სექტემბერში; თესურა - მართკუთხედისებრი, 1-1.5 მმ სიგრძის, აქვს საფრენი, ერთ მცენარეზე ვითარდება 300 000 თესლი.

რძინა - EUPHORBIA L.

მრავალლიანი, ფესურიანი, შხამიანი ბალახოვანი სარეველაა რძინასებრთა ოჯახიდან; ფესვი - ძლიერი, დატოტვილი, სქელი, ვრცელდება 4 მ-მდე; ღერო - სწორი, მარტივი, დატოტვილი ზედა ნაწილში, ნაცრისფერი, 30-70 სმ სიმაღლის, შეიცავს თეთრ რძისმაგვარ სითხეს და შხამიან ნივთიერებას ეუფორბინს.; ფოთლები - ხაზურა ან ლანცეტისებრი, სიგრძე

2-9 სმ; ყვავილი - შეკრებილია 15 სხივური ქოლგის სახით, ყვითელი, ყვავილობს ივლისიდან აგვისტომდე; ნაყოფი - კოლოფი, სამბუდიანი, ჩალისფერ - ყავისფერი, თესლი ოვალური, მოგრძო - კვერცხისებური, ზემოთ დიდი დანამატი, ზედაპირი გლუვი, მბზინავი, ნაცრისფერი, სიგრძე 2.5-3.25 მმ, სიგანე 1.5-2 მმ.

წითელი რძინა - FESTUCA RUBRA L.

მრავალლიანი, ბალახოვანი, ფესურიანი, აბეზარი მცენარეა მარცვლოვანთა ოჯახიდან; ფესურა - მხოხავი; ღერო - სწორი, გლუვი, 20-70 სმ სიმაღლის; ფოთლები - ბრტყელი, ხაზურა, სიგანით 0.1-0.3 სმ; ყვავილედი - საგველა,

10 სმ-მდე სიგრძის, ყვავილობს მაის-ივნისში. ნაყოფი - მარცვალი, მოგრძო ცილინდრული, სუსტად დანაოჭებული, მუქი ყავისფერი, ერთ მცენარეზე ვითარდება 200-500 თესლი.

მანწყვბაბაზა - POTENTILLA TORMENTILLA NECK.

მრავალლიანი, ბალახოვანი მცენარეა ვარდისებრთა ოჯახიდან. ფესურა - მსხვილი, ჰორიზონტალური, ცილინდრული ან გორგლისებრია, მოწითალო-წაბლისფერი, მრავალრიცხოვანი წვრილი ფესვებით; ღერო - სწორი, დატოტვილი, წვრილი, 30 სმ, მოკლე ბუსუსებით დაფარული, ღეროს ფოთლები მჯდომარეა,

სამყურა, ფესვთან განლაგებული ფოთლები გრძელყუნწიანია, ყვავილობის დროს უკვე დამკვანარია; ყვავილები 10 მმ დიამეტრისაა, გრძელყუნწიანი, ჯამი ორმაგია, 4 გარეთა და 4 შიგნითა ფოთლით. ყვავილობს მაისის შუა რიცხვებიდან სექტემბრამდე; ნაყოფი - მრგვალი, მწიფდება აგვისტო-სექტემბერში.

ჩურჩხელის შენახვის ტექნოლოგია

ჩურჩხელა წარმოადგენს ქართულ პროდუქტს, „საქპატენტის“ მიერ დაფიქსირებული და დადგენილია მისი გეოგრაფიული აღნიშვნა.

ჩურჩხელის წარმოებას დიდი ხნის ისტორია აქვს. საქართველოში ჩატარებული არქეოლოგიური გათხრების შედეგად ნაპოვნია ნივთები, რომლებიც განეკუთვნება ჩვ.წ. აღრიცხვამდე II საუკუნეს. ეს არის ფირფიტები, სადაც ჩურჩხელის მომზადების პროცესია ასახული და თიხის სპეციალური ჭურჭელი, რომელსაც იყენებდნენ მის შესანახად.

დაკვირვების და პრაქტიკული შედეგების საფუძველზე ჩურჩხელამ მნიშვნელოვანი ადგილი დაიკავა სახალხო მედიცინაში. კვებითი თვალსაზრისით, განსაკუთრებული დატვირთვა ჰქონდა ამ პროდუქტს ომის პირობებში. მეტროლოგებს თან მიჰქონდათ ჩურჩხელა, რადგან ყველაზე მეტად აკმაყოფილებდა მოთხოვნებს კვებასთან მიმართებაში. შეიძლება ითქვას, რომ ჩურჩხელის ზომა ამ მოტივითაც იყო ნაკარნახევი. ერთის ნაღება უფრო მოსახერხებელია, ვიდრე რამდენიმესი ერთად. აღმოსავლეთ და დასავლეთ საქართველოში სხვაობა ჩურჩხელის სიგრძის მიხედვით, კალორიულობის გათანაბრებით შეიძლება აიხსნას.

ჩურჩხელა მზადდება სხვადასხვა სახის შიგთავსით: თხილით, კაკლით, ნუშით. ყველა მათგანის კალორიულობა მაღალია და ფუნქციონალური დატვირთვა მნიშვნელოვანი. აღნიშნულს განაპირობებს ძირითადი კომპონენტების კომპლექსური შემცველობა: ცილა, შეუცვლელი ცხიმები (უჯერი ცხიმოვანი მჟავები).

არსებითი დატვირთვა გააჩნია ყურძნის წვენს: მარტივი შაქრები - გლუკოზა და ფრუქტოზა, ფენოლური ნაერთები, მიკრო და მაკრო ელემენტები.

ხორბლის და სიმინდის ფქვილი შეიცავს ორი სახის ცილას: გლიადინს და ზეინს, სახამებელს.

დღევანდელი მოთხოვნებიდან გამომდინარე, საჭიროა ყურადღება გამახვილდეს ჩურჩხელის დიზაინზე. მისი სიგრძე კომერციული და ესთეტიკური თვალსაზრისით ნაკლებად მისაღებია, მით უმეტეს, საექსპორტოდ. სამღვარვარეთ მიუღებელია და ზოგჯერ გაუგებარიც მსგავსი დიზაინის პროდუქტის წარმოება, ცუდ ასოციაციას იწვევს ჩურჩხელაში არსებული ძაფების. აღნიშნულის გამოსწორების

მიზნით, შემუშავდა ტექნოლოგია, რომლის თანახმადაც ხდება ცალ-ცალკე თხილის ან კაკლის ამოვლება.

ეს წინგადადგმული ნაბიჯია დიზაინთან მიმართებაში, მაგრამ ძალიან პრომატევადი. შესაძლებელია სიგრძის შემცირება, რის საფუძველზეც წარმოიქმნება ერთგვაროვანი სისქის გარსი და ნაკლებად ხდება ჟანგბადის შეღწევა; ამასთან, ძაფის მოცილება გაადვილებულია.

ზოგადად მშრალი პროდუქტების ხანგრძლივი ვადით შენახვას განაპირობებს ორი აუცილებელი პირობა:

- კონსერვირება წყლის აორთქლების საფუძველზე, საბოლოო ტენიანობა 12-25% ობიექტის შესაბამისად.
- შენახვის რეჟიმის დაცვა, რაც ექვემდებარება 4 ძირითად ფაქტორს: ტემპერატურა, ჰაერის შეფარდებითი ტენიანობა, ჟანგბადის და სინათლის გავლენა.

ტემპერატურა - დადგენილი პარამეტრების საფუძველზე შესაძლებელია შეიზღუდოს მიკროორგანიზმების განვითარება და მონაცემები ამ მხრივ უნდა შეესაბამებოდეს უვნებლობის დადგენილ ნორმებს. ამასთან, შენარჩუნებულია პროდუქტის ხარისხობრივი მაჩვენებელი - კვებითი და ფუნქციონალური თვისებები.

ჰაერის შეფარდებითი ტენიანობის მაჩვენებლები უნდა იყოს <75%. უფრო მაღალი ტენიანობა ხელს უწყობს მიკროორგანიზმების განვითარებას და შენახვის პერიოდის შემცირებას.

შეიზღუდოს ჟანგბადის მიწოდება, რომ არ განვითარდეს ოქსიდანტური პროცესები, კერძოდ ცილების და ცხიმების დაჟანგვა.

სინათლე - რომელიც გარკვეული პერიოდის შემდეგ იწვევს ცილების და ცხიმების დაშლას, რაც აუარესებს გემურ თვისებებს და იწვევს პროდუქტის გაფუჭებას.

ჩურჩხელა განეკუთვნება მშრალი პროდუქტების ჯგუფს და მასზე ვრცელდება ზემოაღნიშნული ოთხი ფაქტორის გავლენა.

შენახვა შეიძლება განვიხილოთ ორ ასპექტში: რეალიზაციამდე და რეალიზაციის პროცესში.

რეალიზაციამდე პროცესი, პირობითად, შეიძლება დაიყოს პერიოდებად ტემპერატურული რეჟიმის შესაბამისად. ჩურჩხელის შენახვის ხანგრძლივობა ტემპერატურის შესაბამისად.

ობიექტი	ტემპერატურა C0	ხანგრძ, თვე
ჩურჩხელა	10-15	3
ჩურჩხელა	5-10	6
ჩურჩხელა	1-5	12

ჩურჩხელის მომზადება შესაძლებელია წლის ნებისმიერ დროს ყურძნის კონცენტრატის გამოყენების საფუძველზე.

შესანახად განკუთვნილი ჩურჩხელა თავსდება პოლიმერული მასალისაგან დამზადებულ კონტეინერებში ჰერმეტიკულად. ტევადობა 5-10კგ. ამასთან, მნიშვნელოვანია ჩურჩხელის ფენების რაოდენობა არ იყოს >10, რათა არ მოხდეს მათი დაზიანება.

რეალიზაციისთვის მნიშვნელოვანია ჩურჩხელის სწორად შეფუთვა და დიზაინის შემუშავება, რაც უნდა იყოს თანაფარდობაში ბრენდის იდენტობასთან, ჰქონდეს მიმზიდველი სახე, შეიცავდეს ინფორმაციას პროდუქტის შესახებ. აღნიშნული იმუშავებს საბოლოო შედეგებზე - მოიზოვო მეტი მყიდველი.

შეფუთვას გააჩნია სხვა არსებითი დანიშნულება- შეუნარჩუნდეს პროდუქტს კვებითი თვისებები, იყოს კომპაქტური და არ განვითარდეს მიკროორგანიზმები.

ჩურჩხელის მოსათავსებლად შეიძლება გამოყენებული იქნეს მუყაოსაგან დამზადებული ცილინდრული ფორმის კოლოფი, რომლის დიამეტრი და სიმაღლე დამოკიდებულია ჩურჩხელის ზომებსა და რაოდენობაზე.

კოლოფი გარედან იფუთება სპეციალურ ქაღალდში, რომლის დიზაინი უნდა იყოს შესაბამისობაში პროდუქტების შინაარსთან. (შეიძლება პატენტის გაფორმება).

ჩურჩხელის მოთავსება შეიძლება სხვადასხვა მასალისაგან დამზადებულ კონტეინერში ჰერმეტიკულად, ფორმა და მოცულობა დამოკიდებულია ჩურჩხელის მაჩვენებლებზე - სიგრძე და დიამეტრი, მასა, რაოდენობა. შენახვის ვადის გახანგრძლივების შესაძლებლობას იძლევა ვაკუუმ-ჰერმეტიკული დაფასოება. შეფუთვა უნდა იყოს მიმზიდველი და შეესაბამებოდეს პროდუქტის შინაარსს.

შეფუთული ჩურჩხელა თავსდება მუყაოს ყუთებში და მზად არის ტრანსპორტირებისათვის.

შენახვა: სინათლისაგან დაცული სათავსო, სადაც ჰაერის შეფარდებითი ტენიანობა <75%, ტემპერატურა 15-20 C° ფარგლებში, ხანგრძლივობა 25-30 დღე.

ეტიკეტზე საჭიროა დაფიქსირდეს შემდეგი მაჩვენებლები: ცილების, ცხიმების, ნახშირწყლების (მათ შორის, შაქრების) % შემცველობა პროდუქტში და, შესაბამისად, ენერგეტიკული ღირებულება კკალ/100გ.

ჩურჩხელის მომზადება შეიძლება მექანიზირებული სისტემით (ძაფის გარეშე).

უვნებლობასთან დაკავშირებული მონაცემები.

მიკრობიოლოგიური მაჩვენებლები:

- მეზოფილურ-აერობული (მა), კნე/გ* არა უმეტეს 5x10⁴
- ფაკულტატურ-ანაერობული მიკროორგანიზმები (ფა), კნე/გ* არა უმეტეს 5x10⁴
- ნაწლავის ჩხირის ჯგუფის ბაქტერიები (კოლიფორმები) 0,1გ ნიმუშში არ დაიშვება
- პათოგენური მეზოფილურ-ობლიგატორი, მათ შორის სალმონელა, 25გ ნიმუშში არ დაიშვება
- საფუვრები, კნე/გ* არა უმეტეს 5x10²
- ობი, კნე/გ* არა უმეტეს 5x10²

(კნე/გ* - კოლონიის წარმოქმნედი ერთეული გრაზზე)

